

İsrail'e Karşı Soykırım Davasının Batı Basınına Yansımalarının Eleştirel Söylem Analizi: Le Monde, The Washington Post ve The Guardian Gazeteleri

Critical Discourse Analysis of The Western Press Coverage of The Genocide Trial Against Israel : Le Monde, The Washington Post And The Guardian

Canay Umunç¹

Öz

İsrail ve Filistin arasında yıllardır süregelen çatışmalar, 2023 yılı itibariyle başka bir boyuta taşınmıştır. 7 Ekim 2023'te HAMAS'ın İsrail'e saldırısı sonrası, İsrail, Gazze ve sınırlarına saldırıya geçerek sert bir karşılık vermiştir. İsraili kuvvetlerin, sivil halkı öldürmesi dünya kamuoyunun tepkisini çekmiştir. Güney Afrika, soykırım sözleşmesi uyarınca, 29 Aralık 2023'te BM Uluslararası Adalet Divanı (UAD)'na başvurarak, Lahey'de İsrail yönetimine soykırım davası açmıştır. 11-12 Ocak'ta görüldüğü dava, 26 Ocak'ta karara bağlanmıştır. UAD, kararında gerçekte bir soykırımın gerçekleştiğine dair bir yorumda bulunmamıştır. Bu makale, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı UAD'da açtığı soykırım davasının Batı basınında nasıl çerçevelendiğini eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın önemi, Batı medyasının uluslararası hukuki süreçleri nasıl yansıttığını, özellikle İsrail-Filistin bağlamında hangi söylemsel stratejilere başvurduğunu ortaya koyarak ,medya metinlerinin eleştirel perspektifte okunmasına katkı sunmasıdır. Bu bağlamda, Güney Afrika'nın İsrail'e yönelik BM Uluslararası Adalet Divanında başlattığı soykırım davasının Batı basını olarak Le Monde, The Washington Post, The Guardian gazetelerindeki yansıması, Teun Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizine göre incelenmiştir. Bu kapsamda, 29 Aralık 2023-26 Ocak 2024 tarihleri arasındaki soykırım davası ile ilgili haberler çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, Le Monde ve The Washington Post gazetelerinin benzer ideolojik görüşler çerçevesinde haberleri yapılandırdıkları, The Guardian'ın daha objektif ve dengeli bir çerçeve sunmaya çalıştığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Filistin, Soykırım Davası, Haber, Eleştirel Söylem Analizi.

Abstract

The conflict between Israel and Palestine, which has been going on for years, has moved to another dimension as of 2023. On October 7, 2023, after HAMAS attacked Israel, Israel responded harshly by attacking Gaza and its borders. The killing of civilians by Israeli forces drew the reaction of the world community. In accordance with the genocide convention, South Africa applied to the UN International Court of Justice (ICJ) on December 29, 2023 and filed a genocide case against the Israeli government in The Hague. The case was heard on January 11-12 and decided on January 26. In its judgment, the ICJ did not comment on whether a genocide had in fact taken place. This article aims to examine how the genocide case brought by South Africa against Israel at the ICJ was framed in the Western media through critical discourse analysis. The significance of the study is that it contributes to the critical reading of media texts by revealing how the Western media reflects international legal processes and which discursive strategies it employs, especially in the Israeli-Palestinian context. In this context, the reflection of the genocide case initiated by South Africa against Israel at the UN International Court of Justice in Le Monde, The Washington Post and The Guardian newspapers as the Western press was analyzed according to Teun Van Dijk's Critical Discourse Analysis. In this context, the news about the genocide trial between December 29, 2023 and January 26, 2024 were included in the study. As a result of the study, it is seen that Le Monde and The Washington Post structured the news within the framework of similar ideological views, while The Guardian tried to present a more objective and balanced framework.

Keywords: Israel, Palestine, Genocide Trial, News, Critical Discourse Analysis.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 04 / 07 / 2024

Accepted: 06 / 05 / 2025

¹Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü Öğretim Üyesi, Niğde, Türkiye, canayumunc@ohu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7662-5993>.

Giriş

İsrail Filistin meselesi uzun yıllardır süregelen ve uluslararası kamuoyunun ilgisini çeken karmaşık bir konudur. Bu mesele tarihsel, kültürel, dinsel, siyasi ve ekonomik boyutlarıyla tartışılmaktadır (Khalidi, 2020:170). Özellikle son yıllarda bölgede yaşanan gelişmeler, uluslararası toplumun dikkatini yeniden bölgeye yoğunlaştırmıştır. Bu bağlamda, çözüme kavuşturulamayan bu konu, medyada sıklıkla yer almaktadır. Meselenin medyaya yansımaları, haber çerçeveleri (framing) ve ideolojik süzgeçlerden geçerek kamuoyuna aktarılması noktasında eleştirilere konu olmaktadır (Entman, 1993; Said, 1997).

Bilim insanları ve siyasilerin özellikle Batılı pek çok akademisyen ve siyasetçinin Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna'ya gösterdikleri hassasiyeti İsrail-Filistin olayında gösteremedikleri ilk etapta gözlenebilen bir durumdur. İsrail'in Gazze'ye yönelik operasyonlarını eleştiren akademisyenler ve gazetecilerin, Batı'daki siyasi ve medya kurumları tarafından baskı altına alındığını gösteren çalışmalar mevcuttur (Finkelstein, 2005; Philo ve Berry, 2011; Dunsky, 2008). Filistin tarafında yer alan ve haklarını savunanların da lobi grupları ve siyasi çevrelerce baskı altına alındıkları, işlerinden edildiklerine dünya şahit olmaktadır (GDH, 2024; HaksözHaber,2025). Gazze'de 7 Ekim 2023 ve sonrasında yaşanan olaylar insanlar üzerindeki gerilimi daha da artırmıştır. Filistin topraklarında çatışmayı derinleştiren nedenlerin temelinde, Yahudi halkının zor kullanılarak gerek hegemonik şekilde nüfusunu orada artırarak gerekse işgal etmek suretiyle buralarda iskan ettirilmesi yer almaktadır (TÜBA, 2023). İsrail ile Filistin arasında onlarca savaş olmuş, Filistin halkının direnişi ve olaylar gitgide artmış ve son kertede çatışmalar iyice kontrolden çıkmıştır.

7 Ekim 2023 tarihinde direnişçi İzzettin Kassam Tugayları "Aksa Tufanı" olarak adlandırdıkları operasyonla İsrail-Gazze sınırlarında Yahudi yerleşim yerlerine saldırarak, 1200'den fazla kişiyi öldürmüş, 5000'den fazla kişiyi yaralamış ve çoğunluğu asker 250'den fazla kişiyi rehin almıştır. Bu olay, 1973 Savaşı'ndan sonra İsrail'in Filistinlilere karşı en fazla kayıp verdiği operasyon olarak kayıtlara geçmiştir (TÜBA, 2023). Bu saldırı, Filistin topraklarında nüfuzunu ve egemenliğini artırmak isteyen İsrail'in Gazze'ye yönelik askeri operasyonlarını artırmasına zemin hazırlamıştır. Anadolu Ajansı'nın verilerine göre 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail'in Gazze Şeridi'ne düzenlediği operasyonlarda 36,379 Filistinli hayatını kaybetmiş, 82,407 kişi yaralanmıştır (AA, 01.05. 2024). Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre ise ölenlerin çoğunluğunu çocuklar ve kadınlar oluşturmaktadır (UN, 2024). Medyaya yansıyan ölü ve yaralı bebeklerin fotoğrafları tüm dünyada infial yaratmıştır. İsrail'in saldırılarında binlerce sivilin hayatını kaybetmesi, soykırım suçunu gündeme getirmiştir. İsrail saldırıları, Gazze'de 160 sağlık kuruluşunu hedef almış, 55 sağlık merkezi ile 33 hastane hizmet dışı kalmıştır. Filistin 33 sağlık görevlisinin hayatını kaybettiğini bildirmiştir. Bu saldırılar, Filistin ekonomisini ciddi şekilde etkilemiş; yoksulluk oranı %58,4'e yükselmiş, reel GSYH %25,8 oranında düşmüş ve işsizlik oranı %46.1'e çıkmıştır (AA, 01.05.2024).

İsrail'in gerçekleştirdiği saldırılarda sivillerin hedef alınarak hastanelerin, okulların, camilerin hava saldırılarıyla vurulmasına dünya genelinde sessiz kalınsa da, Birleşmiş Milletler (BM) ve çeşitli devletler, İsrail'in saldırılarını kınamış ve birçok ülkede İsrail'e karşı protestolar düzenlenmiştir. ABD, İsrail'e bomba sevkiyatını durdurduğunu açıklamış (BBC, 08.05.2024) ve BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, İsrail'in artan askeri faaliyetlerinden rahatsızlık duyduğunu belirtmiştir (Medyascope, 08.05.2024). Guterres'in Gazze'yi bir çocuk mezarlığına benzeterek İsrail Hükümeti'ne tepki göstermesi, olaylara yönelik küresel ölçekteki tepkiyi ortaya koymaktadır (Al-Mughrabi, 07.11.2023). Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da, BM'nin etkinliğini sorgulayarak Gazze'deki savaşın durdurulmasındaki başarısızlığını eleştirmiştir (The Guardian, 29.05.2024).

Bu olaylar İsrail-Filistin çatışmasının uluslararası hukuka taşınmasına neden olmuş ve 11 Ocak 2024'te Güney Afrika Cumhuriyeti, BM Uluslararası Adalet Divanı'na (UAD) başvurarak İsrail'e karşı soykırım davası açmıştır. Lahey'de görülen dava, özellikle Batı medyasında farklı bakış açılarıyla ele alınmış, bazı medya organları olayların tarihsel ve siyasi bağlamını detaylandırırken bazıları İsrail'in savunma hakkını ön plana çıkarmıştır (Richardson, 2007). Bu dava aynı zamanda İsrail'in sivil katliamlarını görmezden gelen ve eleştirmeden destekleyen birçok batılı hükümet ve medya kuruluşlarına bir uyanış çağrısı olarak nitelendirilmiştir. Güney Afrika'nın davası, 7 Ekim'den bu yana Gazze ve Filistinlilerin hikayesinin resmi kanallardan ilk kez bu kadar güçlü bir şekilde anlatıldığı, propaganda ve karartmalara karşı vurucu bir dava olarak kamuoyunun dikkatini çekmektedir.

Bu bağlamda, çalışma, Batı medyasının İsrail'e karşı açılan soykırım davasını ele alma biçimini eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelemektedir. Eleştirel söylem analizi, haber metinlerinin ideolojik çerçeveler ve iktidar ilişkileri bağlamında nasıl şekillendiğini inceleyen bir yaklaşımdır (van Dijk, 2007). Bu çalışmada, Fransa, Amerika ve Birleşik Krallık'ta yayın yapan ve uluslararası okuyucu kitlesine sahip *Le Monde*, *The Washington Post* ve *The Guardian* gazetelerinin 29 Aralık 2023 - 26 Ocak 2024 tarihleri arasında soykırım davasıyla ilgili haberleri incelenmiştir. Gazetelerin seçimi, farklı coğrafi ve politik perspektifleri temsil etmeleri ve yaygın okuyucu kitlesine sahip olmaları nedeniyle gerçekleştirilmiştir.

1. İsrail-Filistin Çatışmasının Tarihsel Süreci

İsrail-Filistin çatışmasının tarihi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bu tarihsel derinlik içinde en önemli açıklayıcı olgulardan biri "Siyonizm"dır. Filistin'de büyük İsrail devletinin kurulması için Yahudi siyasi hareketidir. Siyonizm, Sir Herbert Samuel'e göre aslında İngiltere'nin Orta Doğu projesinin bir parçasıdır ve onun yön vermesiyle ilerlemiştir. Howard Sachar'a göre ise siyonizmin kökeni, 1830'lardan itibaren Yahudilerin kutsal topraklara dönmesi gerekliliğini dile getiren Avrupalı Hamamlardan ileri gelmektedir (Kişi, 2023:263). Yahudilerin kutsal olarak gördüğü bu topraklara dönme arzusu aslında hiç bitmemiş ve I. Dünya Savaşından sonra da devam etmiştir (Armaoğlu, 2012:587,588). İsrail'in kurulmasına kadar giden süreçte de İngiltere'nin Yahudi göçüne karşı olumsuz tutumuna rağmen, Yahudiler bölgeye yerleşme niyetinden vazgeçmemiştir.

Filistin-İsrail meselesi, 19. yüzyıl sonlarında Theodor Herzl'in öncülük ettiği Siyonist hareketin ortaya çıkışıyla modern anlamda şekillenmiştir. Gazeteci-yazar Theodor Herzl, Fransa'daki anti-semitizmden etkilenmiştir. Kendisi de Yahudi olan Herzl'i bu olay, Siyonizmi bir devlet politikası getirme yolunda etkilemiştir. Herzl, Yahudi subayın Almanlara bazı sırları vermekle suçlandığı Dreyfus davasını haber yaparak ün kazanmıştır. O dönem küresel güçlerin Siyonizm için siyasi figür arayışında olması, Herzl'i önemli bir kişilik haline gelmiştir (Kişi, 2023:263). Herzl'in Filistin kolonizasyonu ile ilgili çalışmaları İsrail Devleti'nin kuruluş sürecinin başlangıcı kabul edilmektedir. Balfour Deklarasyonu da bu kuruluşta önemli bir adımdır. Bu belge, Arthur Balfour tarafından Siyonist lider Rothschild'e yazılan İngiltere'nin Yahudi devletinin kurulması için desteğini belirttiği bir mektuptur (Mucuk vd., 2023:9).

1947 tarihi Filistin topraklarının bölünmesi açısından bir milattır. Bu tarihte Birleşmiş Milletler (BM) kararıyla Taksim Planı ortaya konmuştur. Bu plana göre Filistin, Yahudi ve Arap Devleti olarak bölüştürülmüştür. Ancak bu karar, Filistinlileri hoşnut etmemiştir ve karara itiraz etmişlerdir. Ancak BM kararına Filistinlilerin itirazları yeterli olmamış, Ben Gurion başkanlığındaki Yahudi Milli Konseyi Mayıs 1948'de İsrail Devleti'ni resmen kurduğunu ilan etmiştir (Armaoğlu, 2012:590; Mucuk vd. :2023:104; Kişi, 2023:266).

Yahudilerin kendilerine Nazi Almanyası tarafından yapılan zulmü, başka bir halka bedel ödeterek telafi etmeye çalıştığı söylenebilir. Arap-İsrail çatışmasının temel nedeni olarak Avrupalı Siyonistlerin Filistin'de devlet kurma arzusu gösterebilir. Oral Sander'in de belirttiği gibi, Ortadoğu bunalımlarının temelinde Arap-İsrail çatışması yatmaktadır. Hitlerin Yahudilere uyguladığı soykırım politikası, Yahudileri Filistin bölgesinde kendilerine ait bağımsız bir devlet kurmaya iterken, emperyalist devletlerin sömürüleri ise Arapların ulusal kurtuluşlarını bulmaya itmekteydi. Dolayısıyla aynı yerde ve küçük bir toprak parçasında kendilerince haklı iki iddia sahibi ulus birbiriyle çatışmaya başlamıştır (Sander, 2013:296-297).

İngiliz mandası döneminde de Filistinlilere yönelik saldırı ve sürgünler gerçekleştirilmiştir. 1948 yılında gerçekleşen Deir Yasin katliamında yani İsrail devleti daha kurulmadan önce Filistinli siviller toplu kıyıma uğramışlardır (Kızıloğlu, 2012: 60). 1964'te, Arap ligi desteğiyle Filistin'in bağımsızlık mücadelesini desteklemek için Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) kurulmuştur (Sayigh, 1997:21). Eski Filistin ulusal yönetim başkanı Yaser Arafat'ın kurduğu El-Fetiḥ örgütü dünya çapında etkili olmuş ve Filistinlilerin sesini tüm dünyaya duyurmakta önemli bir rol oynamıştır (Cankara ve Cankara, 2020:473). İsrail devleti tarafından Filistinlilere uygulanan sürgün Nakba (Büyük Felaket) sonrası, 1948 yılında İsrail Devleti kurulmuştur. Bu sürgünde, Filistin nüfusunun yarısından fazlası Filistin topraklarından sürülmüştür ve 400'den fazla köy yok edilmiştir (Pappé, 2006:205). Edward Said, *Yersiz Yurtsuz* kitabında bununla ilgili anısını şöyle dile getirmektedir:

"Bir zamanlar geniş ailemin bütün fertlerinin yaşadığı onca kasaba ve köyün Filistinli azınlığın İsrail egemenliği altında yaşadığı bir dizi İsrail yerleşimi -Kudüs, Hayfa, Taberiye, Nasıra ve Akra- haline gelmiş olduğunu bir kez daha kendi gözlerimle gördüm. Batı Şeria'nın, Gazze'nin bazı kesimlerinde özerk denebilecek Filistin yerleşimleri olmakla birlikte, özellikle sınırlardaki kontrol noktalarındaki ve havaalanlarındaki bütün güvenlik denetimleri olduğu gibi İsrail ordusunun elindeydi. Kimsem yoktu, çünkü 1948 baharının başlarında geniş ailemin bütün fertleri bu topraklardan sürülmüş, o günden beri de sürgünde kalmışlardı" (Said, 2014:14).

1982' ye kadar İsrail ve Filistin çatışması sürmüş, birçok Filistinli bu çatışmalarda yaşamını yitirmiştir. İsrail, 3 Haziran 1982'de Londra büyükelçisinin bir saldırı sonucu yaralanmasını bahane ederek 6 Haziran 1982'de Lübnan'ı işgal etmiştir (INSAMER, 2024). 1982'deki Lübnan işgali, İsrail ile Filistinliler arasındaki çatışmada bir dönüm noktası olmuştur. Bu, 15 Mayıs 1948'den bu yana gerçekleşen ilk büyük savaş olarak kayıtlara geçti. Lübnan resmi istatistiklerine göre, 1982 yılı Haziran başından Ağustos ortasına kadar süren on haftalık çatışmalar sırasında on dokuz binden fazla insan öldürüldü. Bu işgalde, çoğunluğu sivil olan Filistinliler ve Lübnanlılar öldürülmüş, otuz binden fazla kişi yaralanmıştır (Khalidi, 2020: 140).

İsrail-Filistin sorunun temelinde siyasal amaçların yanında dinsel saplantıların da yattığını söylemek mümkündür. En azından dinsel saplantıların krizi derinleştirdiği, hatta yeni krizler açtığı bir vakadır. Bununla birlikte yine Said'in ileri sürdüğü gibi (2009:177), İsrail-Filistin arasındaki mücadele Filistin kimliğinin pekiştirilmesi ve kalıcı kılınmasında kültürel

bakımdan büyük bir etkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte Said'in dikkat çektiği noktanın yani etkinin/sonucun İsraililer için de geçerli olduğu sosyolojik bir çıkarım olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

İsrail-Filistin arasındaki savaşlar hangi saiklerin etkisi hatta belirleyiciliği altında sonuçlanmış olursa olsun, tarihsel akışı Filistin'in ve Filistinlilerin aleyhinde olduğu açıktır. Bazı ülkelerin rejimlerinden, hakim ideolojilerden kaynaklı etkiler, kiminde de siyasal ittifaklarının sonucu olarak ve bir de İsrail'in hamilerinin ve onların etki alanlarından dolayı Filistin, uluslararası kamuoyunda yeterince destek bulmasını engellemiştir. Özellikle ABD, İngiltere gibi İsrail'in hamisi görünen Batılı ülkelerdeki anaakım medyalarda Filistin Sorunun görmezden gelinmesi de kamuoyunun gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmasının önündeki yani Filistin lehine bir kamuoyunun oluşmasının en önemli engellerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Batılı medya kuruluşları, İsrail'in saldırılarını genellikle "savunma hakkı" olarak tanıtırken, Filistin direnişini "terör" olarak nitelendirmektedir. BBC ve CNN gibi medya organlarının haberlerinde bu yanlılık açıkça görülmektedir (Philo ve Berry, 2011).

Amerika, İsrail-Filistin çatışmalarında her zaman İsrail Devleti'nin yanında yer almıştır. Dönemin ABD Başkanı Donald Trump, ABD'nin Tel Aviv'deki büyükelçiliğini Kudüs'e taşıma kararı almıştır. Bu karar, Kudüs'ün İsrail başkenti olarak tanınması olarak algılanmış ve bölgedeki gerilimi yükseltmiştir (BBC, 05.12.2017). Dünyada İsrail ve Yahudilik aleyhinde ciddi bir kamuoyu olmasına rağmen, Filistinliler aradıkları desteğe hiçbir zaman ulaşamamışlardır. Bir de Hamas'ın ortaya çıkması ve Filistin coğrafyasında söz sahibi olması, batılı güçler tarafından Hamas'ın ağırlıklı olarak bir terör örgütü olarak kabul edilmesi, Filistin'in meşruiyetine gölge düşürmüştür. Dahası Filistin'in Hamas'la özdeşleşmesi, batılilarca Filistinlilerin terörizmle eşitlenmesi gibi bir sonucu da beraberinde getirmiştir. Bunun yanı sıra, İsrail devleti, "Hasbara" adı verilen resmi propaganda stratejisiyle uluslararası kamuoyunda kendi söylemini hâkim kılmaya çalışmaktadır. Hasbara, medya manipülasyonu, akademik iş birlikleri ve sosyal medya kampanyalarıyla İsrail'in politikalarını meşrulaştırmaya yönelik bir araç olarak kullanılmaktadır (Mearsheimer ve Walt, 2007:174).

2023 yılı Ekim ayında Hamas güçlerinin İsrail'e gerçekleştirdiği saldırı Gazze'ye karşı büyük kıyımın fitilini ateşlemiştir. 7 Ekim'de gerçekleşen Hamas saldırısında (El Aksa tufanı), 900'den fazla İsrailli hayatını kaybetmiştir fakat İsrail'in karşı atağı daha ağır bir bilançoya sebep olmuştur. İsrail'in gerçekleştirdiği saldırılarda siviller hedef alınarak, hastaneler, okullar, camiler hava saldırılarıyla vurulmuş yüzlerce sivil hayatını kaybetmiştir. Savaş mağduru çocukların görüntüleri dünya kamuoyunun tepkisini çekmiştir ve bunun sonucunda birçok ülkede İsrail'e karşı protestolar düzenlenmiştir.

2. Filistin Soykırımı ve Uluslararası Adalet Divanı

İsrail'in Gazze'ye açtığı savaşta onbinlerce sivil öldürmesi nedeniyle 29 Aralık tarihinde Güney Afrika Cumhuriyeti İsrail aleyhine Uluslararası Adalet Divanında (UAD) soykırım davası açmıştır. 11 Ocak 2024 günü başlayan bu davada Uluslararası Adalet Divanı (UAD) "İsrail'in Gazze sakinlerine yönelik öldürme, saldırı ve yıkımla ilgili her türlü eylemden kaçınması ve soykırımı önlemek için tüm tedbirleri almasına hükmetmiştir. Fakat ateşkes talebinde bulunulmaması, dünyada tepki çekmiştir (AA, 26.01.2024.)

Uluslararası Adalet Divanı'nın görev ve tanımlarından bahsetmeden önce, soykırım kavramına kısaca değinmelidir. "Soykırım" kavramı, Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudilere uyguladığı katliamın özel adıdır. Soykırım karşılığı olan Genocide terimi Latince ve Yunanca iki kelimenin birleşmesiyle ortaya çıkan bir kelimedir. Yunanca "soy" demek olan "genos" ve Latince "kesmek, öldürmek" anlamına gelen "cide" sözcüklerinden oluşan bir birleşik kelimedir. Nazilerin 1933-1945 yılları arasında, İkinci Dünya Savaşı sırasında hızlanan biçimde Almanya'da, altı milyon kadar Musevi'yi sistematik biçimde kamplarda toplayıp genellikle gaz odalarında öldürerek ve fırınlarda yakarak yok ettiklerini belirtmek için kullanılan bir hukuki terimdir (Kongar, 2006: 86-88). Bu kavramı ilk olarak, 1944 yılında Polonyalı Yahudi Profesör Raphael Lemkin kullanmıştır. Lemkin'in Yahudi olması ve Holokost'da aile fertlerinin büyük kısmını kaybetmesi, Nazi katliamından esinlendiğini gösterir. Soykırım ani de olabilir, uzun bir süreye de yayılabilir. "Soykırım Nedir" kitabının yazarı Martin Shaw'a göre soykırım, bir milletin veya etnik grubun yok edilmesidir. Helen Fein'e göre soykırım, bir fail tarafından bir kolektiviteleri doğrudan veya grup üyelerinin biyolojik ve sosyal yeniden üretimini engelleyerek fiziksel olarak yok etmeye yönelik, herhangi bir ayırım gözetmeksizin sürdürülen kasıtlı eylemdir. Genel anlamda soykırım, açık bir düşmanın askeri güçlerine karşı askeri hareket sırasında olmasa bile, kurbanların temel savunmasızlık ve çaresizlik koşulları altında önemli sayıda insanın kitlesel olarak öldürülmesidir (Shaw, 2015:60-79).

Dünya üzerinde yaşanan soykırımların önüne geçmek için soykırım sözleşmesi hazırlanmıştır. Soykırım konusunda ilk düzenleme 260 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurul Kararı doğrultusunda 1948 yılında kabul edilen Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (Soykırım Sözleşmesi)'dir (Değirmenci, 2007:52). 12 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe giren soykırım sözleşmesi'ne dünya ülkelerinin çoğu taraftır ve Uluslararası Adalet Divanı, sözleşmenin maddi hükümlerinin tüm devletler için bağlayıcı olan uluslararası teamül hukukunu oluşturduğuna karar vermiştir. Cenevre Sözleşmeleri gibi soykırım sözleşmesi de, sözleşmede tanımlandığı şekliyle soykırımdan sorumlu kişilerin

kovuşturulması yükümlülüğünü getirmektedir. Sözleşme, soykırım suçu işleyen herkesin, resmi konumlarına bakılmaksızın cezalandırılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, devletlerin soykırım suçunun cezai kovuşturması için mevzuat çıkarmaları ve etkili cezalar öngörmeleri gerekmektedir (Shelton, 2005:34).

Bu durumu düzeltmek için Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1946 yılında "Nürnberg İlkeleri"ni teyit eden bir karar kabul etmiştir ve 1947 yılında Uluslararası Hukuk Komisyonu'ndan (UHK) uluslararası suçları kodifiye etmesini talep eden bir karar almıştır. Bu görev, İnsanlığın Barış ve Güvenliğine Karşı İşlenen Suçlar Hakkında Kanun Taslağı'nın hazırlanması için UHK'ye verilmiştir. O dönemde bu görevin "barışa karşı suçlar", "savaş suçları", "insanlığa karşı suçlar" ve 1948 yılında BMGK tarafından kabul edilen bir sözleşmede yer alan "soykırım" olmak üzere dört büyük uluslararası suç kapsamı öngörülmüştü. BMGK'nin yetki alanı, barış ve güvenliği etkileyebilecek diğer uluslararası suçları da kapsayacak ve Suçlar Kanunu'nu uygulayacak bir uluslararası ceza mahkemesi için bir tüzük taslağı hazırlayacak kadar genişti (Shelton, 2005:179). Soykırım sözleşmesi Madde I'e göre taraflar, ister barış zamanında ister savaş zamanında işlenmiş olsun, soykırımın uluslararası hukuka göre bir suç olduğunu ve bunu önlemeyi ve cezalandırmayı taahhüt ettiklerini teyit ederler. Madde II'ye göre soykırım, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel bir grubu tamamen veya kısmen yok etmek amacıyla işlenen şu fiillerden herhangi biri anlamına gelir: Grubun üyelerini öldürmek; Grubun üyelerine ciddi bedensel veya zihinsel zarar vermek; Grubun fiziksel olarak tamamen veya kısmen yok olmasına yol açacak yaşam koşullarını kasten uygulamak; Grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirler uygulamak; Grubun çocuklarını zorla başka bir gruba nakletmek. Madde III'e göre, şu fiiller cezalandırılır: Soykırım işlemek için komplo kurmak; Soykırım işlemeye doğrudan ve alenen teşvik; Soykırım işlemeye teşebbüs; Soykırıma iştirak. Madde IV'e göre Soykırım veya Madde III'te sayılan diğer fiillerden herhangi birini işleyen kişiler, anayasal olarak sorumlu yöneticiler, kamu görevlileri veya özel şahıslar olsun cezalandırılır (Shaw, 2015: 60-61).

Bu maddeler kapsamında Filistine yönelik soykırım işlendiğine dair saptamalar yeni değildir. Yeni kurulan İsrail ile çevredeki Arap devletleri arasındaki 1948 savaşı sırasında, yaklaşık 750.000 Filistinli taşınmak zorunda kalmış ve İsrail kontrolündeki topraklardaki Arap topluluğunun çoğu yok edilmiştir. Filistinliler bunu Nakba (Felaket) olarak adlandırmışlardır (Shaw, 2015: 112). İsraililer, Filistinin asıl sakinlerini yerinden edip, uluslararası hukukun ve Birleşmiş Milletler'in tanıdığı İsrail sınırlarının dışında kalan toprakları elde etme ve yerleşme projesi olan Siyonizmi sürdürünce, Filistinlilerle nerdeyse sonu gelmeyen çatışma yaşamışlardır. İlan Pappé bunun kasıtlı ve kapsamlı bir plan ile yapıldığını savunmuştur (Shaw, 2015: 69). 1948 savaşının bir soykırım olup olmadığı tartışılırken, bu savaşın sonucunda bölgede Arap nüfusun yok edilerek, İsrail devleti haline getirilmesi konusunda görüşler ağır basmaktadır. Mültecilerin kasıtlı olarak bölgeden uzaklaştırılması ve dönmelerine izin verilmemesi durumu süreklilik kazanmıştır. Filistinin durumu, on binlerce kişinin öldürüldüğü Bosna gibi diğer soykırımlarla kıyaslanabilir duruma gelmiştir. Uluslararası Af Örgütü, 2022'de yayımladığı bir araştırmada İsrail'in ülkedeki ve işgal ettiği bölgelerdeki Filistinlilere karşı kanunları, politikaları ve uygulamaları "apartheid" yani sistemsal ayrımcılık olarak tanımlamıştır (HRW, 2021). Tüm bu gelişmelerden yıllar sonra 2023 yılında daha büyük bir kıyım Gazze'de gerçekleşmiş ve İsrail'in orantısız güç kullanarak soykırım uyguladığı görüşleri ağırlık kazanmıştır.

Güney Afrika tüm bu yaşananlar karşısında, İsrail'in askeri operasyonlarının "soykırım niteliğinde olduğunu, çünkü bunlara Gazze'deki Filistinlileri yok etmek için gereken özel niyetin eşlik ettiğini" öne sürerek harekete geçti. Güney Afrika'nın, 29 Aralık'ta UAD'a başvuru yaparak İsrail'e soykırım davası açmasıyla birlikte BM yargı organı, 11 ve 12 Ocak'ta görülen ve 26 Ocak'ta karara bağlanan davada Yahudi devletine Gazze'de olası her türlü "soykırım" eylemini önlemesini ve insani yardımın Filistin bölgesine girmesine izin vermesine hükmetti. Mahkeme, Yahudi devleti, Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi'nin "uygulama kapsamına giren herhangi bir eylemin işlenmesini önlemek" için her şeyi yapmalı ve "soykırıma doğrudan ve aleni kışkırtmayı önlemek ve cezalandırmak için yetkisi dahilindeki tüm önlemleri almalı" diye ilan etti. Ancak UAD, gerçekte bir soykırımın gerçekleştiğine ilişkin herhangi bir yorumda bulunmadı. Yıllar sürebilecek bir süreç olan davayı esasa göre incelemeyi önce acil durum kararlarına karar verdi. İsrail, karara tamamen çarpıtma, organize ve manipülatif niteliğindeki tepki verdi (Le Monde, 26. Ocak. 2024).

Uluslararası Adalet Divanı'nın gücü nedir; Uluslararası Ceza Mahkemesi açısından özelliği nedir gibi sorular sorunun anlaşılmasında önemlidir. Lahey'de (Hollanda) kurulan Uluslararası Adalet Divanı (UAD), Birleşmiş Milletlerin (BM) başlıca yargı organıdır. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Haziran 1945'te kuruldu ve ilk kez 18 Nisan 1946'da toplandı. Misyonu, BM'nin temel hedeflerinden birine yanıt vermektir: Adalet ve uluslararası hukuk ilkelerine saygıyı sağlayarak, Devletler arasındaki anlaşmazlıkları barışçıl yollarla çözmek. UAD, Genel Kurul ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından dokuz yıllık bir dönem için seçilen on beş yargıçtan oluşur. Egemenlik, çevre, hava olayları, deniz seyrüseferi, soykırım vb. gibi çeşitli sorunlar etrafındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak için çağırılırlar. UAD, tarihi boyunca 1974'te Fransa'nın Pasifik'teki nükleer denemeleri, 1980'de Tahran'daki Amerikan büyükelçiliğinde rehin alma veya 1996'da eski Yugoslavya'da soykırım suçlamaları hakkında karar verdi. Daha yakın zamanda, 2023'te, Nikaragua ile Kolombiya arasında bulunan kıta sahanlığının coğrafi olarak sınırlandırılmasıyla ilgili bir anlaşmazlığı inceledi. Uluslararası Adalet Divanı'nın faaliyet alanı onu diğer uluslararası yargı sistemlerinden farklı kılmaktadır. Bir birey ya da bir Sivil Toplum

Kuruluşu (STK) tarafından başvurulamaz, yalnızca Devletlerin kendisi tarafından başvurulabilir. Savaş suçları veya insanlığa karşı suçlarla suçlanan kişileri yargılama yetkisi yoktur. Yargı organı da bir ceza mahkemesi değildir ve yargılamayı başlatmak üzere bir savcı görevlendirmez. Bu bakımdan yine Lahey'de bulunan ve şüphesiz daha geniş çapta duyurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nden (UCM) farklıdır (Le Monde, 26. Ocak. 2024).

3. Medya ve Söylem

Söylem kavramı genel olarak insanların sosyal dünyalarını oluşturan ve yönlendiren yollar olarak tanımlanabilir. Bu da söylemin sosyal pratiklerle içiçe olmasını ve toplumsal etkileşimde belirleyici bir rol oynamasını sağlar (Jones vd., 2015:4). Söylem, görsel simgeler, konuşma ve yazma dili aracılığıyla bireyler arasında gerçekleşen iletişimin ve sembolik etkileşimin bütün boyutlarını kapsar. Bu nedenle hem bireyler arasındaki söylemden hem de medya aracılığıyla çoğul bir medya söyleminden söz etmek mümkündür (Bloor ve Bloor, 2007:6).

Medya söylemi, siyasal yapıların ideolojik hegemonyasını oluşturması açısından kritik bir öneme sahiptir. Özellikle savaş ve çatışmalar esnasında propaganda amaçlı söylemler üretmek yaygındır. Devlet ve iktidar medya üzerinde etki mekanizmaları aracılığıyla politik söylemi kontrol eder ve bu yolla egemenliklerini pekiştirirler. Bu bağlamda eleştirel bir yöntem olarak gelişen eleştirel söylem analizi (ESA), söylemin dayandığı bağlamsal ve algısal öğeleri vurgulayarak söylemi inceleme altına alır. Eleştirel söylem analizcileri medya içeriklerindeki etnik, dışlayıcı ve ötekileştirici temsillere odaklanarak, bu söylemlerin toplumlar üzerindeki etkilerini incelerler. Bu temsillerde yabancılar arasındaki farklılıklar vurgulanırken, öteki olarak konumlandırılan gruplar ahlaki ve biyolojik açıdan aşağılayıcı ifadelerle tanımlanabilmektedir. Öte yandan bu tarz söylemler kamuoyunu etkilemekte ve bu algıların yayılmasına sebep olmaktadır (van Dijk, 2003: 1-10).

Haber içerikleri genellikle güç ve iktidar sahiplerinin görüşleri ve istekleri doğrultusunda kurgulanmaktadır. Medya da kendi başına bir güçtür ve medya gücü sembolik ve ikna edici olarak açıklanabilir. Teun van Dijk'a göre, medya okuyucuların ve izleyicilerin zihinlerini etkilese de doğrudan eylemlerini kontrol edemez. Bazı okuyucular, medya ikna yöntemlerine direnç gösterebilir. Eleştirel olarak medya gücünün kötüye kullanımı söz konusudur. Bunun içinde manipülasyon, olumsuz kavramlar içinde yorumlanmaktadır. Gücün kötüye kullanımının, meşru ve kabul edilebilir güçle farkını belirtirken van Dijk "egemenlik" kavramını kullanır. Egemenlik bazı yeniden üretim süreçlerini içermektedir. Bu yeniden üretim, eşitsizliklerin normalleştirilmesi ve sosyal kaynaklara tercihen ulaşımın sürmesini hedefleyen stratejileri kapsar (Özer, 2021:304). Özellikle savaş dönemlerinde gücün kötüye kullanımı veya egemenlik kurma stratejileri artmaktadır. Ana akım medya, bu konuda köprü görevi görmektedir. I. Dünya savaşından bu yana devletler kendilerini haklılaştırmak için kitle iletişim araçları yoluyla propagandaya başvurmuştur. Dolayısıyla çoğu zaman haber metinleri olayların birebir yansıması olmayıp, ideolojik süzgeçten geçmiş kurmaca metinlerdir. Eleştirel söylem, sosyal ve siyasal bağlamda ötekilerin sosyal temsillerinin altında gizlenmiş ideolojilerin yeniden üretilişleri ve sunum biçimlerini göstermek için teorisyenler tarafından kullanılır. Bu bağlamda söylem, özellikle üst söylemler yoluyla yeniden üretilen sosyal ve siyasal eşitsizliğin karmaşık sistemidir. Bu bakımdan van Dijk, söylem içindeki iktidar ve söylemin arkasındaki iktidar olmak üzere dil-iktidar ilişkisini iki yönlü olarak ele alır. ESA söylemi oluşturan siyasal ve sosyal bağlamı inceler (Van Dijk, 2007: 4). ESA, gücün ve egemenliğini doğasını anlamamıza yardımcı olur (Özer, 2021:305)

Batı basınında doğuya ilişkin temsil ve söylemleri ele alırken de temel çıkış noktası, batının oryantalist akımların da etkisiyle doğuya egemen olma isteği ve doğuyu ötekileştirici bir dil kullanmasıdır. Batı'nın doğuya olan ilgisi haber diline yansımaktadır. Batı medyası, oryantalist bir perspektif ile Doğu'yu ötekileştirerek belirli kalıp yargılar oluşturmaktadır. Özellikle, Edward Said'in "*Medyada İslam*" (2008) ve "*Filistin Sorunu*" (2002) adlı eserleriyle ortaya koyduğu savları, toplumların ya da politikaların kendisi üzerine değil bölge hakkındaki söylemlerine odaklıdır ve Batı'nın Doğu'ya ilişkin önyargılı sistemleri eleştirilmektedir (Halliday, 2007:84-86). Said, "*Medyada İslam*" kitabının önsözünde, son onbeş yıl içinde Amerika ve Batı medyasında İslam dünyasına daha fazla eğilerek, bu haberlerin birçoğunda çok daha basmakalıp düşüncelerin hakim olduğunu yazmıştır. Said'e göre İslama dair kötü niyetli genellemeler, Batı'da yabancı bir kültürü karalamanın son kabul edilir biçimi haline gelmiştir. Şarklılar hakkındaki ana akım tartışmalarda İslam dinine veya kültürüne dair söylenenler, dile gelmez şekilde gelişme göstermiştir (Said, 2008:13). Said'e göre Batı medyası, İslam'la ilgili tek taraflı ve genelleyici çıkarsamalar yaparak, Batı kamuoyunun çatışma bölgelerindeki olaylara dair algısını manipüle etmektedir.

Batıda, 1995-1996 yıllarında FKÖ'ye karşı İsrail tarafından desteklenen Hamas ve İslami Cihat tarafından gerçekleştirilen bombalı eylemlerde İsrailli sivillerin ölmesi ile ilgili haberlerle batıdaki habercilerin en çok ilgi gösterdiği İslami aşırılık örnekleri ortaya çıkmıştır. Bu olayların ardından ABD ve Batı'da her saldırının ardında müslümanların yer aldığı fikri yerleşmiştir. Bu da kutuplaştırmayı artıran ve kültürlerarası iletişimi engelleyen unsurlardan biri olarak görülmektedir. Bu algının şekillenişinde, Batı basınının Filistin meselesine dair iki yüzlü tutumu da belirleyici olmuştur. Said'in ifade ettiği gibi Bosnalı, Filistinli, Çeçen kurbanlar Müslüman olmasa ve Batılı güçler İslamı terörizmin kaynağı

olarak görmeseler onlara yardım etmek için çaba gösterebilirlerdi. Buna karşın İsrail'in Arap topraklarını işgal ve ilhak eylemlerine sessiz kalınması Batılı güçlerin iki yüzlü tutumlarına işaret etmektedir (Said, 2008-5-17). İsrail bu eylemlerinde tepki ve ceza almadığı gibi, Batının desteğini alabilmek için, İsrail yanlısı yayınlarla, İslamcı şiddetin kurbanı olduğu şeklinde algı oluşturmaya devam etmiştir. İstisnasız İsrail'de başa geçen her hükümet bu İsrail imgesini yaymaya çalışmıştır. Said, Müslümanların İsrail'e eylemlerini gizlemeye çalışmadığını, sadece bunun altında yatan yerel ve somut nedenlerin batı medyasında göz ardı edildiğini eleştirdiğini ifade etmekte ve bir tarafın yaptıklarının üzeri örtülürken, müslüman saldırıların sadece doğası gereği gibi algılarla yansıtılmasına tepkisini dile getirmektedir (Said, 2008: 23). Said'e göre, Batı kendi imgesini pekiştirmek, Şark topraklarında Batı iktidarını yaymak ve birbirlerini zenginleştirme gibi çıkarlara yarayan üç yanılgı içerisindedir. Bunlar, İslama bakış, modernizasyon ideolojisi ve İsrail'in Batı için ifade ettiği genel değer olumlanmasıdır (Said, 2008: 108). Said'in ifadesiyle, Batı'nın medya gücü, Doğu'ya dair söylemleri kendi çıkarları doğrultusunda yeniden üretme aracına dönüşmüştür.

Bu noktada, eleştirel söylem analizi, medya aracılığıyla sunulan ideolojik yapıların sorgulanması ve toplumsal eşitsizliklerin medya dili aracılığıyla yeniden üretildiği mekanizmaların açığa çıkarılması açısından kritik bir rol oynamaktadır. Medya söylemi sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal ve siyasal yapıları dönüştürebilecek gücün de bir aracıdır.

4. Le Monde, The Washington Post ve The Guardian Gazetelerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Bu çalışmanın yöntemini van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi (ESA) oluşturmaktadır. ESA, söylem analizi yaklaşımlarından biridir. ESA yaklaşımları arasında Theovan Leeuwen'in Sosyal Aktör Yaklaşımı, Norman Fairclough'un Diyalektik İlişkisel Yaklaşımı, Ruth Wodak'ın Söylem Tarihsele Yaklaşımı ve van Dijk'in Sosyo Bilişsel Yaklaşımı sıralanabilir. Araştırmacının yöntemi olarak alınan van Dijk'in yaklaşımı, haberi bir söylem olarak kavramaktadır ve dili de toplumsal güç/iktidar ilişkilerinin kurulduğu yer olarak görmektedir. van Dijk'a göre söylem pratikleri, etnik, ırksal, sınıfsal eşitsizlikleri yeniden üretmek için kullanılabilir. Bu nedenle Norman Fairclough ve van Dijk gibi dilbilimci kuramcıların ideolojik analizlerinden iletişim araştırmalarında yararlanılmaktadır (Umuç, 2019: 45-48). Çalışmanın evrenini Batı basını oluştururken, örneklemini Fransa'dan *Le Monde*, Amerika'dan *The Washington Post* ve İngiltere'de *The Guardian* gazetesi oluşturmaktadır. Bu kapsamda, 29 Aralık 2023-26 Ocak 2024 tarihleri arasındaki soykırım davası ile ilgili haberler çalışmaya dahil edilmiştir. Makro ve Mikro olarak iki düzlemde incelenen haberlerde eleştirel söylem analizi, çalışmanın çerçevesini, kilit aktörlerin (İsrail, Güney Afrika, ABD, Hamas, Katar) tasviri, diplomatik çabalara yapılan vurgu ve kayıp rakamlarının sunumunu içermektedir. Ayrıca makalenin dilinde ve üslubunda açıkça görülen örtülü önyargıları veya anlatılar da dikkate alınmıştır. Makro düzlemde haber başlıkları, giriş gibi haberin tematik yapısının yanı sıra, ana olayın sunumu ve ardalın, bağlam bilgileri gibi şematik yapısı; mikro düzlemde ise haber aktörleri ve haber retorisi (sözcük seçimleri, fotoğraf) incelenmiştir.

4.1. Le Monde Gazetesi

Makro yapı

Tematik yapı

Tematik yapı, haber başlıkları, haber girişleri, spotlardan oluşmaktadır.

Başlık 1: A quoi sert la Cour internationale de justice, qui a examiné une plainte pour génocide contre Israël ? (İsrail'e Yönelik Soykırım Şikayeti'nin İnceleyen Uluslararası Adalet Divanı'nın Amacı Nedir?) (*Le Monde*, 12 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Güney Afrika tarafından atıfta bulunulan BM yargı organı, İbrani devletine Gazze'de olası bir "soykırım" eylemini önleme ve Filistin bölgesine insani yardım girişine izin verme talimatı verdi." (*Le Monde*, 12 Ocak 2024)

Haber başlığı incelemesinde, ilk olarak haber başlığının "birincil tanımlayıcılara" uygun bir düzlemde verildiği görülmektedir. Olay tarafları olarak İsrail ve UAD yer almaktadır. Başlık soru tümcesi şeklindedir. Başlıktaki "soykırım şikayeti" kavramı henüz soykırımın bir iddia olmasından kaynaklı düşünülebilir. Soykırım iddiasına yönelik görüş haber metninde yer almaktadır.

Haber girişinin başında olayın tarafları eksiksiz belirtilmektedir: Güney Afrika, BM Yargı organı, Yahudi devleti, Gazze ve Filistin. Girişte BM'nin ilk hedefleri gösterilmektedir. Bunlar Gazze'de olası bir soykırım eyleminin önlenmesi, "olası soykırım" eylemi ifadesi hali hazırda "soykırım" olmadığı imasını da içermekte ve soykırım iddiasına temkinli yaklaşımı hissettirmektedir. Filistin bölgesine insani yardım girişimine izin verilmesine yönelik istem ifadesi, İsrail tarafları tarafından bu yardımların engellendiğini ve gelecekte bunun olmaması için önlem alınması gerektiğine işaret eden bir söylemdir.

Şematik yapı

Şematik yapıda haber kaynakları ve olayın tarafları, ana olayın sunumu, ardalın ve bağlam bilgileri yer almaktadır.

Bu bağlamda haber metninde olayın tarafları olarak UAD ve Güney Afrika yer almaktadır. İsrail ve Filistin taraflarının görüşlerine burada yer verilmemiştir. Haberin ardalan ve bağlam bilgisi için şu bilgilere yer verildiği görülmektedir; UAD'ın görev ve yetkileri, uluslararası ceza mahkemesinden farkı, çalışma prensibi, Güney Afrika'nın konuyu UAD'a taşımasındaki amacı. Ardalan olarak tarihi bilgiler dikkat çekmektedir. Örneğin UAD'ın İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ve 1945'te kurulmuş olduğu ve ilk toplanmanın 1946 yılında gerçekleştiği bilgisine yer verilmesidir. Uluslararası ceza mahkemesinden farkının ceza ve yargılama yetkisinin olmaması denilerek divanın "yaptırımını olmadığı" vurgulanmaktadır. Buna örnek olarak ise İsrail'in Filistin'le arasına duvar örme örneği gösterilmiştir. UAD, bu eylemin uluslararası hukuka aykırı olduğuna hüküm getirirse de, İsrail bu hükmü dikkate almamıştır. Şematik düzlemde olay taraflarının yorumlarına bakıldığında hukuk uzmanlarının olayın ana metnini destekleyen fakat temkinli yaklaşan görüşlerine yer verilmektedir. Paris-Nanterre Üniversitesi Nanterre Uluslararası Hukuk Merkezi (Cedin) Direktörü Pierre Bodeau Livinec'in "Uluslararası hukukta zorlayıcı araçlar zordur çünkü Devletler egemendir ve kendilerine dayatılan kısıtlamaları kabul edemezler" söylemi UAD kararlarının bağlayıcı olmadığını ima etmektedir. Fakat tamamen önemsizleştirmemek için destekleyici ifadeler de yer vermektedir:

"Bununla birlikte, hukuk uzmanı "hukukta yeterliliğin önemine" dikkat çekmek istiyor: "Güney Afrika başvurusu bağlamında, bu prosedür uzun sürecektir olsa bile, İsrail'in soykırım yapan bir devlet olarak nitelendirilip nitelendirilmediğini bilmesinin çok önemli olduğunu düşünebiliriz". UAD kararlarının uluslararası hukukta otoriter olmaları nedeniyle diplomatik müzakereleri etkileyebileceğini de sözlerine ekledi."

Olayın birincil tarafları İsrail ve Filistindir. Ama haberde Güney Afrika, UAD ve İsrail'e yer verilip, Filistin görüşlerine yer verilmemiştir.

Mikro Yapı

Mikro yapıda sentaktik çözümleme olarak cümle yapılarının aktif ya da pasif olması, basit ya da karmaşık olmasına bakılmaktadır. Diğer mikro yapı çözümlemeleri ise sözcük seçimleri ve haber retorisi incelenmektedir. Haber retorisi, fotoğraf, inandırıcı bilgiler, metaforlar, rakamlar ve görgü tanıklarının ifadelerinden oluşabilir.

Haber metninde cümle yapıları aktif ve basittir. Sözcük seçimleri "tamamen çarpıtılmış", "çatışma", "kasıt", "bağlamından koparılmış", "manipülatif". Pretoria: "ihlal", "kınama", "önleme" şeklindedir. Sözcük seçimleri daha çok inkar ve suçlayıcı bir tavır göstermektedir (*Le Monde*, 12 Ocak 2024).

Şekil 1: Le Monde haber görseli

Kaynak: *Le Monde*, 12 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: 12 Ocak Cuma günü Lahey'deki (Hollanda) Uluslararası Adalet Divanı, Güney Afrika'nın "Gazze'de Soykırım" yaptığı gerekçesiyle İsrail'e karşı yaptığı şikayeti inceleyecek (*Le Monde*, 12 Ocak 2024).

Haber görselinde UAD binası gösterilmektedir. Divanın toplandığı salonda divan üyelerinin tamamı ayakta görülmektedir. Fotoğraf seçimi olarak soykırımı kanıtlar nitelikte trajik bir fotoğraf yerine UAD'ın fotoğrafının seçilmesi haber editörü ve muhabirin bilişsel süreçlerine işaret etmektedir (*Le Monde*, 12 Ocak 2024).

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 2: Devant la CIJ, Israël se défend de toute « intention génocidaire » contre les Gazaouis

(İsrail UAD önünde Gazzelilere yönelik "soykırım niyetini" reddetti) (*Le Monde*, 13 Ocak 2024).

Giriş/Spot: "Güney Afrika, Gazze'deki askeri operasyonları bağlamında Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesini ihlal ettiği gerekçesiyle Yahudi devleti aleyhine Uluslararası Adalet Divanına (UAD)

şikayette bulundu. Pretorya, Mahkeme'den Filistin bölgesindeki operasyonların askıya alınmasını talep ediyor" (*Le Monde*, 13 Ocak 2024).

Haberin başlığında birincil tanımlayıcılara yer verilmektedir. Burda tanımlayıcı olarak öne çıkan İsrail ve UAD'dır. Bu haberin başlığında da Filistin yer almamaktadır ve Filistin pasif özne durumundadır. Muhabirin koyduğu haberin başlığından muhabirin bu konudaki eğilimi başlıktan anlaşılabilir. Şöyle ki "Gazzelilere yönelik soykırım niyeti" kavramı ile iddiaya karşı bir olumsuzlama yapılmaktadır.

Haber girişinde Güney Afrika'nın UAD'a şikayette bulunduğu yazmaktadır. Güney Afrika Gazze'deki askeri operasyonlar bağlamında İsrail'in "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi"ni ihlal ettiğini belirtmektedir. Pretorya, Mahkeme'den Filistin bölgesindeki operasyonların askıya alınmasını talep etmektedir. Burada iddia makamının dayanağı olan sözleşme ve talepleri öne çıkartılmaktadır.

Şematik Yapı

Haberin şematik yapısında haber girişinin daha ilk cümlesindeki, "Gazze'deki savaş" ve "ulusal drama" kavramı dikkat çekmektedir: "İsrail, Gazze'deki savaşına ilişkin UAD duruşmalarının ikinci gününde bir tür ulusal drama yaşadı." Olayın savaş olarak nitelendirilmesi soykırım iddialarına yönelik kulağa manipülatif bir kavram olarak gelmektedir. Gazzede yaşananlar genellikle İsrail-Filistin çatışması olarak adlandırılır. Bu çatışma, İsrail ile Filistin arasındaki toprak, güç ve kimlikle ilgili karmaşık bir tarih ve çatışma örgüsüne dayanmaktadır. Birçok insan bu çatışmayı bir "savaş" olarak tanımlar, ancak bu terim bazen yanlış anlamalara neden olabilir çünkü taraflar arasında büyük bir askeri eşitlik yoktur. Daha çok çatışmalar, saldırılar ve çeşitli askeri operasyonlarla tanımlanır. Bu nedenle, İsrail-Filistin çatışması, Gazzede yaşananlar da dahil olmak üzere, uzun süredir devam eden bir çatışma olarak görülmektedir. Ayrıca şuan yaşanan olaylarda Gazze'de karşılıklı bir çatışmadan ziyade sivil yerlere yönelik bombalamalar söz konusudur. Sivil halk kendini savunma araçlarından yoksundur. Ölen bebekler ve kadınlar söz konusu olduğunda onların savaşamayacağı aşikardır. "Ulusal drama" ifadesinin geçtiği cümle, İsrail'in Gazze'deki çatışmalarla ilgili Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) yapılan duruşmalar sırasında yaşanan bir durumu ifade etmektedir. İkinci gününde "bir tür ulusal drama" yaşandığı belirtilmekte, yani bu durumun, İsrail kamuoyunda büyük bir dikkat ve heyecan uyandırdığına dikkat çekilmektedir. Bu durum, İsrail'in Gazze'deki çatışmalara ilişkin hukuki ve uluslararası bir platformda hesap verme veya savunma pozisyonunu yansıtabilir. Belki de duruşma sırasında ortaya çıkan belirli kanıtlar veya argümanlar, ulusal çapta büyük bir tartışma veya duygusal tepkiye neden olmuş olabilir. Dolayısıyla, İsrail'in uluslararası bir mahkemede Gazze'deki çatışmalara ilişkin savunma veya hesap verme sürecinde, iç kamuoyunda büyük bir dikkat ve heyecan uyandıran bir olay yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu, İsrail toplumunda konunun ciddiyetini ve önemini vurgulayan bir ifade olarak kullanılabilmektedir. Fakat Filistin tarafından tepki ve yorumlara yer verilmemesi de manipülatif bir söylemi çağrıştırmaktadır.

Ardalan olarak Güney Afrika'nın 29 Aralık 2023 tarihinde Yahudi devletini Soykırım suçunun önlenmesi ve cezalandırılması sözleşmesini ihmal etmekle suçlayan bir şikayette bulunduğunu yazmaktadır. İsrail tarafına göre, çoğunlukla bu şikayet "meşru" değildir. Haberde "bunlar" sözcüğü kullanılması ile ötekileştirilenlerin kimler olduğu tanımlanmaktadır: "Bunlar, sokaklarda savaşı protesto etmeye çalışan, yoldan geçenlerin düşmanca tepkilerine neden olan ve Cumartesi günü Hayfa'da olduğu gibi polisin güvenliği sağlayamayacağını ileri sürerek yasakladığı mitinglerde yer alan insanlarla aynı kişiler." Burada İsrail'i protesto edenler olumsuz bir şekilde nitelendirilmektedir. Burada haberde İsrailli birkaç yüz kişinin Güney Afrika'nın şikayetine destek vermesi ve dilekçeyi imzalaması dikkate değer olduğu ancak çoğunluğun isimsiz olarak imzaladığı ve sokaklarda protesto etmeye çalıştığı, güvenlik endişeleri nedeniyle polis tarafından yasaklanan mitinglerde yer aldığı belirtilmektedir. Bu durum, İsrail içinde farklı düşüncelere sahip olan insanların olduğunu ve bazıları için bu tür uluslararası hukuki süreçlerin önemli olduğunu göstermektedir. Ancak, çoğunluk, belirtilen yöntemlerle ifade edilen bu tür tepkileri desteklememekte ve hatta güvenlik endişeleri nedeniyle bazı etkinlikleri yasaklamaktadır. Olayın taraflarından bahsedilirken ayrıntılara girilmektedir; "sağ kanat" ile UAD duruşmalarının kınandığı ifade edilmektedir.

Mikro Yapı

Haber metnindeki cümle yapıları aktiftir. Kriz ifadesi olarak "Devlet öfkeli" ifadesine yer verilmektedir. Olay "sapkınlık" olarak nitelendirilmektedir. Eleştirel söylem olarak, cümlenin sağ kanadı temsil ettiği ve İsrail hükümetinin duruşmaları kınadığı görülmektedir. "Devlet öfkeli" ifadesi, devletin bu duruşmaları ciddi bir endişe ve öfkeyle karşıladığını vurgulamaktadır. Ancak, cümlenin devamında Nadav Eyal'in başını çektiği merkezin görüşü aktarılırken, duruşmaların sadece düzenlenmesinin bile ülkenin kaybetmiş olmasına sebep olduğu belirtilmektedir. Bu ifade, duruşmaların İsrail'in itibarını ve pozisyonunu zayıflattığı düşüncesini yansıtmaktadır ve dolayısıyla eleştirel bir bakış açısını temsil etmektedir. Olayın diğer tarafı Filistin lideri Mahmud Abbas haber de geçmemekte, onun yerine Filistin Direniş Örgütü HAMAS'tan bahsedilmektedir. Habere göre bu tutumlar HAMAS tarafından dayatılan ve her ne şekilde yürütülürse yürütülsün savunma amaçlı olmaya devam eden, yaygın olarak paylaşılan bir zorunluluk savaşı algısından kaynaklanmaktadır.

Haberde geçen “Bu tutumlar, Shoah'dan bu yana Yahudilere karşı gerçekleştirilen en büyük katliam olan 7 Ekim 2023 saldırısının dehşetinden kaynaklanıyor ve koruyucu devletin varlık nedenini zayıflatıyor.” ve “Yahudi devletinin hukuk danışmanı Tal Becker duruşmanın açılışında yaptığı konuşmada, ‘Eğer ortada bir soykırım eylemi varsa, bu İsrail’e karşı yapılmıştır’ dedi” ifadelerine yer verilmesi gazetenin taraflı duruşunu ve İsrailin orantısız eylemlerini haklılaştırmaya dayalı ideolojik söylemini göstermektedir (*Le Monde*, 13 Ocak 2024).

Şekil 2: Le Monde haber görseli

Kaynak: *Le Monde*, 13 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: İsrail Dışişleri Bakanlığı hukuk danışmanı Tal Becker, 12 Ocak 2024 tarihinde Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD). REMKO DE WAAL / AFP (*Le Monde*, 13 Ocak 2024).

Haber görselinde, Lahey'de UAD Salonunda İsrail Dışişleri Bakanlığı hukuk danışmanı Tai Becker'in gazeteciler tarafından fotoğraflandığı görülmektedir. Becker, iki elini birbirine kenetlediği ve yüzüne dayadığı haliyle beden dili olarak düşünceli ve gergin görünmektedir. Bu aynı zamanda savunmacı, olumsuz yaklaşımın yanı sıra rekabete hazır, ben buradayım duruşudur. Karşı tarafa egemenlik, üstünlük, karşı koyma işareti verir (*Le Monde*, 13 Ocak 2024).

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 3: De la Syrie à Gaza, en passant par l'Ukraine (Ukrayna üzerinden Suriye'den Gazze'ye), (*Le Monde*, 14 Ocak 2024)

Giriş/Spot: Şu anda Gazze'de kullanılmakta olan kolektif acıyı en aza indirme teknikleri ilk olarak on yıl önce Suriye'de geliştirilmişti.

Politik analiz yazısının başlığı, Ukrayna, Suriye ve Gazze ile bağ kuran bir analitiği göstermektedir. Girişteki bağlam Suriye'deki politik stratejilerin Gazze'deki durumla bağlantılarını açıklamaktadır.

Şematik Yapı

Politik analiz türündeki haberin kaynağı Tarih Profesörü Jean Pierre Filieu'dür. Haberin tarafları ABD (Joe Biden), Ukrayna, Suriye (Beşar Esad), İsrail (Netanyahu) ve Gazzedir. Haberde ana olay Suriye lideri Beşar Esad'ın İsrail'e dolaylı olarak katkıda bulunması, uluslararası politikadaki çifte standart uygulamalar, kitlesel suçların cezasız kaldığı iddiası, Ukrayna örneğinde, bu tür suçların inkâr edilemeyeceğinin gösterilmesidir. Netanyahu'nun Esad'a teşekkür etmesi gerektiği iddiası, ironik bir çerçeveleme ile İsrail'in dolaylı olarak Suriye iç savaşından faydalandığını öne sürmektedir. Tarihsel bağlamda Gazze ile Halepteki mirasların yok edilmesinin İsrail saldırılarının tarihsel bir örneği olduğu ima edilmektedir. Yine burada ABD'nin çifte standartlı tavrı ön plana çıkartılarak, Biden ve eski başkan Obama'nın Esad'a karşı fazla tepki göstermezken, İsrail'in uygulamalarına sessiz kaldığı belirtilmektedir.

Mikro Yapı

Haberdeki cümle ve kelime seçimleri olarak imalar, duygulara hitap ve eleştirelilik ön plana çıkmaktadır. "Halep'in binlerce yıllık mirasını körü körüne yağmalamak" şeklindeki metaforik ifade okuru etkilemeye yönelik güçlü ve duygusal bir ifadedir. Bu söylem ile İsrail'in Gazze'de yaptığı yıkımın meşrulaştırılmasına gönderme yapılmaktadır. "Kimyasal silahlarla bombalamak" söylemi cezasızlığın kanıtı olarak sunulmakta, Esad'ın geçmişte yargılanmadığı gibi İsrail'in de yargılanmayacağı ima edilmektedir. ABD'ye "Cezasız kalmanın garantörü" denilerek ABD'nin pasifliği ve çifte standartlı tavrı eleştirilmektedir. "Ukrayna örneği, kitlesel suçları inkâr kampanyalarının yenilebileceğini kanıtlamaktadır" söylemi okura umut veren, değişimin imkansız olmadığını belirten bir ifadedir.

Şekil 3: Le Monde haber görseli

Kaynak: Le Monde, 14 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: İsrail'in 7 Aralık 2023 Perşembe günü Gazze Şeridi'nin güneyindeki Han Yunus mülteci kampına düzenlediği hava saldırısının ardından Filistinliler yaralı bir kişiyi tahliye ediyor. Mohammed Dahman / AP (Le Monde, 14 Ocak 2024)

Haber görseli, Filistinli sivillerin İsrail'in hava saldırıları sonrası yaşadığı yıkımı ve acıyı gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, küresel medya söylemi içinde Filistinlilerin mağduriyetinin nasıl temsil edildiği önemli bir analiz noktasıdır. Fotoğraftaki yıkılmış binalar ve enkaz, savaşın sivil halk üzerindeki yıkıcı etkisini vurgulamaktadır. Yaralı bir kişinin taşınması, görsel olarak bir trajedi ve insani dram anlatısını güçlendiren bir görüntüdür. Fotoğrafın merkezinde bu insanın bulunması, izleyicinin empati kurmasını sağlamaktadır.

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 4: Guerre Israël-Hamas : le point sur la situation pour la journée du vendredi 26 janvier (İsrail-Hamas savaşı: 26 Ocak Cuma günü için durum güncellemesi) (Le Monde, 26 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Uluslararası Adalet Divanı özellikle İsrail'i, BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin "kapsamına giren herhangi bir eylemin işlenmesini önlemek" için elinden geleni yapmaya çağırırdı. Ancak Mahkeme ateşksten hiç söz etmemiştir." (Le Monde, 26 Ocak 2024)

Haber başlığında birincil tanımlayıcı olarak İsrail ve Hamas'a yer verildiği görülmektedir. Hamas burada Filistin temsilen metonim olarak kullanılmıştır. Olayın hukuki açıdan diğer taraflarından olan Güney Afrika başlıkta yer almamış, haber içerisinde geçmiştir.

Haberin girişinde geçen "Uluslararası Adalet Divanı özellikle İsrail'i, BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin "kapsamına giren herhangi bir eylemin işlenmesini önlemek" için elinden geleni yapmaya çağırırdı. Ancak Mahkeme ateşksten hiç söz etmemiştir." ifadesinden anlaşılacağı üzere soykırım davasından çıkan sonuç yansıtılmaktadır. Buraya kadar haber objektif bir görünümündedir.

Şematik Yapı

Haberde olay tarafları, Uluslararası Adalet Divanı ve Hamas kontrolündeki Sağlık Bakanlığıdır. Haber kaynağı olarak Hamas Sağlık Bakanlığı kurumundan yararlanılmıştır.

Haberde ana olayın sunumu olarak, Gazze'nin güney şeridinde bir şehir olan Han Yunus ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. "binlerce insanın kaçmak zorunda olduğu" bir şehir ifadesi Gazze'de sivil halkın tehdit altında olduğuna vurgu yapmaktadır. "UAD, İsrail'i olası bir "soykırım" eylemini önlemeye çağırıyor" alt başlığı ile gazete Güney Afrika'nın alınan karardan memnuniyetini ifade etmektedir. Haberin devamında alınan karar açıklanmaktadır: "26 Ocak Cuma günü, Birleşmiş Milletler'in en yüksek mahkemesi olan Uluslararası Adalet Divanı (UAD), İsrail'i Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin "kapsamına giren herhangi bir eylemin işlenmesini önlemek" için elinden geleni yapmaya ve "soykırım işlemeye yönelik doğrudan ve aleni kışkırtmayı önlemek ve cezalandırmak için gücü dahilindeki tüm önlemleri" almaya çağırırdı. Ancak merkezi Lahey'de bulunan UAD ateşksten söz etmemiştir". Haberde ulaştırılmaya çalışılan yardımların da tehdit altında olduğunun belirtilmesi Gazze açısından soykırım iddialarına destekleyici bir söylem olarak ifade edilebilir: "Gazze Şeridi'nin güneyinde, özellikle de BM Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı'na (UNRWA) ait bir sığınağa açılan tank ateşinin on üç kişinin ölümüne yol açtığı Han Yunus'taki sivil halk için çok sayıda uluslararası ses endişe duyduklarını dile getirdi."

Mikro Yapı

Haber metni aktif yapıdadır. Haber retoriği olarak rakamlara yer verilmesi, iddiaların kanıtsallığı açısından önemli bir veridir. Bu açıdan haberde geçen “Cuma günü Hamas Sağlık Bakanlığı, İsrail ile Filistinli İslamcı hareket arasındaki savaşın başladığı 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana Gazze Şeridi’nde çoğu kadın, genç ve çocuk olmak üzere 26.083 kişinin öldüğünü açıkladı.” ifadesi dikkat çekmektedir. Haberde sık sık tekrarlamalara girildiği görülmektedir. Ancak karardan soykırım çıkmaması ile ilgili açıklayıcı bilgi göze çarpmaktadır: “Mahkeme bu aşamada İsrail’in soykırım yapıp yapmadığı konusunda bir pozisyon almış değil. Davayı esastan incelemeyen önce acil durum emirleri hakkında karar vermiştir ki bu da yıllar sürebilecek bir süreçtir. Dahası, ülkeler arasındaki anlaşmazlıkları çözen mahkeme kararları yasal olarak bağlayıcıdır ve temyiz edilemez, ancak bunları uygulamak için hiçbir yolu yoktur”. Burada görüldüğü üzere, haberde altı çizilen bir unsur da çıkan kararların uygulamada bağlayıcı olmaması, ülkelerin bunları uygulaması için yaptırımı olmaması konusudur. “İsrail, Hamas militanlarının 7 Ekim’de İsraili topluluklara saldırarak yaklaşık 1,200 kişiyi öldürmesi ve 250’den fazla kişiyi rehin almasının ardından harekâtı başlattı.” ifadesiyle eylemin gerekçesini sunarak haklılaştırıcı bir söylem inşa edilmiştir. Haberin hemen altındaki “Hamas Gazze’deki üç İsraili rehinenin videosunu yayınladı” başlıklı haber ise soykırımla suçlanan İsrail’e yönelik olarak haklılaştırıcı bir söylem içermektedir. Haberin soykırımla ilgili haberin hemen altında konumlandırılması ve başlığı İsrail’in eylemlerinde haklı olabileceği şeklinde bir algı yönetimi olarak yorumlanabilir (*Le Monde*, 26 Ocak 2024).

Şekil 4: Le Monde haber görseli

Kaynak: *Le Monde*, 26 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: Uluslararası Adalet Divanı yargıçları, Güney Afrika’nın İsrail’in Gazze’deki askeri operasyonunun soykırım olduğu yönündeki suçlamalarının ardından İsrail’e karşı acil tedbir kararı aldı. Lahey, Hollanda, 26 Ocak 2024. Piroshka van de Wouw / Reuters (*Le Monde*, 26 Ocak 2024).

Haber görseli, Uluslararası Adalet Divanı (ICJ) üyelerinin resmi bir toplantısını göstermektedir. Bu, kurumsal otorite ve ciddiyeti temsil eder. ICJ’nin görsel ve mekânsal düzenlemesi, uluslararası hukuk ve adaletin sembolü olarak güç ve prestij imgelerini yansıtır. Yargıçların oturma düzeni, eşitlik ve kolektif karar almanın önemini vurgularken aynı zamanda otoritenin merkezileşmiş olduğunu gösterir. Büyük masa ve yüksek tavan, mekanın ihtişamını ve kararların ağırlığını hissettirir. Divanın amblemi ve arka plandaki resmi semboller, kurumsal kimliğin ve uluslararası hukukun evrenselliğinin altını çizer. Yargıçların kıyafetleri ve duruşları, hukuk profesyonellerinin ciddiyetini ve tarafsızlığını sembolize eder. Bu, hukukun tarafsız bir hakem olduğu algısını güçlendirir. Uluslararası adalet divanı gibi kurumların adalet dağıtma kapasitesi ve tarafsızlığı sıklıkla eleştirilmektedir. Fotoğrafın bağlamı Gazze soykırımı gibi ciddi bir konuyla ilgili olduğundan, bu tür toplantıların politik ve güç ilişkilerinden bağımsız olup olmadığı sorgulanabilir (*Le Monde*, 26 Ocak 2024).

4.2. The Washington Post Gazetesi

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 5: South Africa presses genocide case against Israel at international court (Güney Afrika İsrail’e karşı uluslararası mahkemede soykırım davası açıyor (*The Washington Post*, 11 Ocak 2024).

Giriş/Spot: “LAHEY -Güney Afrika’nın avukatları Uluslararası Adalet Divanı önünde İsrail’in Gazze’ye yönelik bombardımanı ve kuşatması da dahil olmak üzere eylemlerinin Filistinlilere karşı soykırım yapma niyetinde olduğunu gösterdiğini savunurken, İsrail Perşembe günü Gazze’deki savaşıyla ilgili olarak nadir görülen bir kamuoyu hesaplaşmasıyla karşı karşıya kaldı” (*The Washington Post*, 11 Ocak 2024).

Haber başlığında birincil tanımlayıcılar olarak Güney Afrika ve İsrail'e yer verilmiştir. Haber, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı Uluslararası Adalet Divanı'nda soykırım davası açtığını bildirerek başlamaktadır. Haberin girişinden Güney Afrikalı avukatlar karşısında, İsrail'in kamuya karşı hesap vermek zorunda kalmasından bahsedilmektedir. Bu, haberi okuyanlara konunun ciddiyetini ve uluslararası boyutunu hemen aktarmaktadır.

Şematik Yapı

Haberin tarafları Güney Afrika ve İsrail'dir. Haberde geçen ifadeler, Fransa'da yayınlanan haberde geçen "bir tür ulusal drama" ifadesini çağrıştırmaktadır. Bu sözcük burada geçmese de anlam olarak İsrail'in Gazze'deki çatışmalara ilişkin hukuki ve uluslararası bir platformda hesap verme veya savunma pozisyonunu ifade etmektedir. Bu da aynı şekilde, İsrail'in kendi toplumunda konunun ciddiyetini ve önemini vurgulayan bir ifade olarak kullanılabilir. Haberdeki alt başlıklar haberi detaylandırmakta ve okuyucuya arda, bağlam bilgilerini aktarmaktadır. Bu alt başlıklar şunlardır: Soykırım olarak nitelendirilen nedir?, UAD'de İsrail'e karşı açılan soykırım davası hakkında bilinmesi gerekenler, Gazzeliler yıkılan evlerine dönerken, İsraili bakanlar yeniden yerleşimi zorluyor.

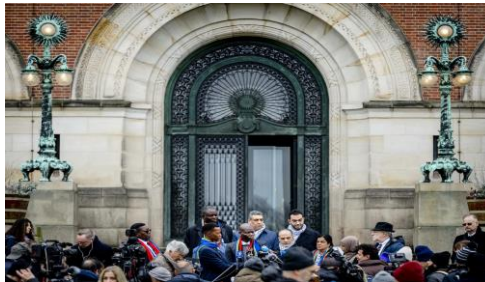
Mikro Yapı

Haber aktif cümle yapısıyla yazılmıştır. Haberde, İsrail'in savunmasını ifade eden sözcüklerin öne çıktığı görülmektedir. Haberde yer verilen "yanlış ve temelsiz iddialar", şiddetle reddetme şeklindeki nitelendirmeler, İsrail'in kendini savunma ve Hamas ile mücadele etme gerekçeleri üzerine kuruludur. Bu savunma, İsrail'in uluslararası toplumdaki meşruiyetini koruma çabasını yansıtmaktadır. Güney Afrikalı avukatların söylemleri haberin objektifliği açısından önem taşımaktadır. Haber retoriği açısından avukatların dile getirmiş oldukları Gazze'deki artan ölü sayıları, felaket boyuttaki insani kriz, İsraili bazı yetkililerin Filistinlilerin öldürülmesi ve yerlerinden edilmesine yönelik çağrılar şeklindeki ifadelerle, mahkemenin acı olayların durdurulmasındaki önemi vurgulanmaktadır. Gazze'deki durumu soykırım olarak nitelendiren avukatların "acil adımlar" atılması yönündeki çağrılarının durumun ehemmiyetini vurgulamaktadır. Öte yandan "felaket boyutundaki insani kriz", "artık netleşiyor" gibi ifadeler, okuyucunun duygusal tepkisini harekete geçirmeye yöneliktir.

Haber metnindeki sözcük seçimlerinde retorik bağlamına her iki tarafın da ölü sayılarına yer verilmesi dikkat çekmektedir: "Gazze Sağlık Bakanlığı'nın 23,000'den fazla Filistinlinin öldüğünü söylediği İsrail'in yıkıcı saldırısı, Hamas ve diğer militanlar tarafından 7 Ekim'de İsrail'e düzenlenen ve yaklaşık 1,200 kişinin ölümüne ve 240 kadar rehinenin ele geçirilmesine yol açan acımasız bir saldırının ardından başlatıldı". Bu ifade soykırımı gerekçelendirmektedir ve haklılaştırıcı bir ifadedir. Haberde karşıtlik yapılandırması hemen göze çarpmaktadır. Haberde şu ifadelerle olayın kontrolden çıktığı ve bir tür çaresizlik durumu da yansıtılmaktadır: "İsrail, Hamas yok edilene kadar savaşın devam edeceği konusunda ısrarcı. İsrail'in komşuları da dahil olmak üzere şiddetin durdurulması için yapılan küresel çağrılar Birleşmiş Milletler'de tıkandı".

İsrail'in savunması ve Güney Afrika'yı "Hamas'ın yasal kolu" olarak suçlaması, davanın siyasi boyutunu ve İsrail'in uluslararası alanda meşruiyetini koruma çabasını gösteriyor. Bu söylem, İsrail'in kendini savunma hakkını ve güvenliğini ön planda tutan bir dil kullanıyor. Güney Afrika'nın İsrail'e karşı açtığı dava, apartheid rejiminden gelen bir ülkenin, tarihsel olarak baskı ve ayrımcılıkla mücadele etmiş bir devletin, İsrail'in politikalarına karşı duruşunu temsil etmektedir. Bu, tarihsel ve moral bir üstünlük iddiası içermektedir.

Haberde, ABD'nin BM Güvenlik Konseyi'nde ateşkes taleplerini geri çevirdiği ve Güney Afrika'nın soykırım başvurusunu reddettiği belirtilmektedir. Bu da, ABD'nin İsrail'e verdiği desteği ve uluslararası politikadaki güç dengelerini yansıtmaktadır. BM'nin ve diğer ülkelerin şiddetin durdurulması çağrılarının nasıl tıkandığına dair bilgi, uluslararası toplumun bu tür krizlere müdahale etmekte ne kadar zorlandığını göstermektedir. Haber, insan hakları ihlallerini ve sivil kayıpları vurgulayarak, Gazze'deki dramı dile getirmektedir. Bu, okuyucunun duygusal tepkisini ve empatisini artırabilecek bir ifadedir. İsrail'in açıklamaları, kendi güvenlik endişelerini ve terörle mücadele gerekçelerini öne çıkararak, yapılan askeri operasyonları meşrulaştırmaya çalışmaktadır (*The Washington Post*, 11 Ocak 2024).

Şekil 5: *The Washington Post* haber görseli

Kaynak: *The Washington Post*, 11 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: Güney Afrika Adalet Bakanı Ronald Lamola, ortada, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı açtığı soykırım davasının duruşmalarının ilk gününde Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanı önünde Perşembe günü basına konuşuyor. (Remko De Waal/EPA-EFE/Shutterstock) (*The Washington Post*, 11 Ocak 2024)

Fotoğrafın çekildiği yer ve atmosfer, burada uluslararası veya ulusal düzeyde önemli bir olayın gerçekleştiğini ima etmektedir. Bu tür bir etkinlik genellikle politik veya sosyal açıdan önemli konularla ilişkilendirilir. Medya mensuplarının varlığı, olayın geniş bir kamuoyu ilgisi çektiğini ve büyük ihtimalle medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaşacağını göstermektedir.

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 6: Israel's war in Gaza isn't genocide, but is it proportionate? (Analiz: İsrail'in Gazze'deki savaşı soykırım değil, ama orantılı mı?) Yazar: Fareed Zakaria/ Dış İlişkiler Yazarı (*The Washington Post*, 12 Ocak 2024).

Giriş/Spot: "Benjamin Netanyahu hükümetinin Gazze'ye kara harekâtı başlatmasının üzerinden neredeyse üç ay geçti ve artık bazı zor soruları sormanın zamanı geldi: Hamas'ın İsrail'e verdiği zararlar orantılı mıydı? İsrail ordusu sivil kayıpları önlemek için dikkatli davrandı mı? Başka bir yol var mıydı?" (*The Washington Post*, 12 Ocak 2024).

Başlık, okuyucunun dikkatini çekmek için güçlü bir söylem kullanmaktadır. "Soykırım değil" ifadesi, ilk etapta İsrail'in eylemlerinin savunulabilir olduğunu ima etmektedir. Ancak "ama orantılı mı?" sorusu, bu savunmanın hemen ardından eleştirel bir duruş getirmekte ve okuyucunun sorgulamasını teşvik etmektedir.

Giriş bölümü, Netanyahu hükümetini ve İsrail ordusunu sorgulayan bir ton kullanmaktadır. Bu, okuru İsrail'in eylemlerini eleştirel bir şekilde değerlendirmeye yönlendirmektedir.

Şematik Yapı

Haberin kaynağı gazetecinin kendisidir. Olay tarafları İsrail ve Hamas'tır. Haberde ana olay, İsrail ordusunun Gazze'ye kara operasyonu yapmasıdır.

Mikro Yapı

"Bu yazıyı İsrail'in bir destekçisi olarak yazıyorum..." şeklindeki ifadesiyle yazar, kendisini İsrail destekçisi olarak tanımlayarak, metnin objektif olduğunu ima etmektedir. Bu, eleştirilerin daha inandırıcı görünmesini sağlayabilir. "Antisemitizmin dünya genelinde yükselişi karşısında dehşete düşüyorum ve dehşete kapılıyorum." ifadesiyle yazar, antisemitizm vurgusu yaparak, İsrail'in varlık hakkını savunmakta ve İsrail'in eylemlerine yönelik eleştirileri antisemitizmle ilişkilendirmektedir. Bu, okuyucunun eleştirileri daha dikkatli ve belki de önyargılı bir şekilde değerlendirmesine neden olabilir. "Hamas'ın İsrail'e verdiği zararlar orantılı mıydı?" ifadesindeki "orantısızlık" vurgusu, İsrail'in askeri eylemlerinin aşırı olduğunu ima etmektedir. Bu, okuyucunun İsrail'in eylemlerini haksız bulmasını sağlayabilir.

Retorik olarak istatistikler söylemi güçlendirici ve destekleyen etkiye sahiptir: "*Wall Street Journal*'ın İsrail'in bombardıman kampanyasıyla ilgili bir analizine göre..." ifadesiyle çeşitli istatistikler ve kaynaklar kullanılarak, İsrail'in eylemlerinin sonuçları detaylandırılmaktadır. "Bu askeri harekât, Kudüs'te itibarını kurtarmaya çalışan ve hiç de sevilmeyen bir hükümet tarafından yürütülüyor." ifadesiyle yazar, Netanyahu hükümetini açıkça eleştirmektedir. Bu, İsrail'in askeri eylemlerinin politik çıkarlar doğrultusunda yapıldığı imasını güçlendirmektedir. "İsrail bir demokrasi ve açık bir toplumdur ve tam da bu nedenle bir gün kendisine uygun davranıp davranmadığını sormak zorunda kalacaktır." ifadesiyle yazar İsrail'in demokratik değerlerine vurgu yaparak, kendi eylemlerini sorgulama gerekliliğini belirtmektedir. Bu, metnin eleştirel ama yapıcı bir tonda sonlandırılmasını sağlamaktadır.

Şekil 6: *The Washington Post* haber görseli

Kaynak: *The Washington Post*, 12 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: Bir İsrail saldırısının dumanı 20 Aralık'ta Gazze'nin güneyindeki Refah kentinde bir mahallenin üzerinde yükseliyor. (Said Khatib/AFP/Getty Images) (*The Washington Post*, 12 Ocak 2024).

Yukarıdaki görselde İsrail'in Refah kentini bombalaması görülmektedir. Bombalanan yerin sivil halkın yaşadığı bir mahalle olması İsrail'in orantısız güç kullandığını göstermektedir. Yükselen büyük dumanlar zararın büyüklüğüne işaret etmektedir (*The Washington Post*, 12 Ocak 2024).

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 7: Initial ICJ ruling on genocide case expected Friday; U.S. envoy discusses new hostage deal in Qatar (UAD'nin soykırım davasına ilişkin ilk kararı Cuma günü bekleniyor; ABD elçisi Katar'daki yeni rehine anlaşmasını görüştü) (*The Washington Post*, 24 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Uluslararası Adalet Divanı, Güney Afrika'nın İsrail'in "Gazze'ye yönelik askeri operasyonlarını derhal durdurması" talebine ilişkin kararını Cuma günü açıklayacak." (*The Washington Post*, 24 Ocak 2024)

Haber başlığındaki "ilk karar" ifadesi, bunun sürecin nihai sonucu olmadığına vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla okura, "şu an bir soykırım hükmü verilmeyecek" mesajı iletilmektedir. "Genocide case" (soykırım davası) ifadesinin kullanımı burada önemlidir. Bunun anlamı İsrail'in soykırım yaptığının henüz kesinleşmediği şeklindedir ve tarafsızlık vurgusu yapılmaktadır. Rehine kelimesinin öne çıkarılması, İsrail'in mağdur olduğu duygusunu yansıtmak istiyor olabilir.

Girişteki söylem "Güney Afrika'nın İsrail'den talebi" olarak çerçevelenmiştir; bu, soykırım iddialarının bir uluslararası hukuki mesele değil, belirli bir ülkenin talebi olduğu şeklinde algılanmasına yol açabilir.

Şematik Yapı

Haberin kaynağı, *The Washington Post* gazetesidir. Olay tarafları UAD, Uluslararası Güvenlik Konseyi, ABD ve Güney Afrika'dır. Haberde ana olay, UAD'nin soykırım davasına ilişkin karar tarihinin yaklaşmış olması ve İsrailin rehinelerinin durumunun ABD tarafından takip edilmesidir.

Mikro Yapı

Haber metnindeki cümle yapıları incelendiğinde, "Çatışmalar yoğunlaştı" ifadesi, İsrail'in saldırılarının "savaşın doğal bir parçası" olduğu algısı oluşturmaktadır. "İsrail bombardımanı" yerine "çatışmalar" denilmesi, failin belirsiz bırakılmasını sağlayan bilişsel bir söylem olarak dikkat çekmektedir. "Yardım grupları uyarıda bulundu" söyleminde, sivil kayıpların resmî kurumlar yerine üçüncü taraf aktörler üzerinden aktarılmasını sağlamakta, böylece haber daha nesnel görünüme bürünmektedir. "Tank mermilerinin isabet etmesi" ifadesi pasif bir yapı içermektedir; bu, eylemin faili konusunda belirsizlik oluşturmaktadır. Eğer doğrudan "İsrail'in tankları BM sığınağını vurdu" gibi bir ifade kullanılsaydı, failin kim olduğu açıkça belirtilmiş olurdu. Haberde ABD, diplomatik bir aktör olarak olumlu bir rolde sunulmaktadır. "Rehinelerin serbest bırakılmasına yönelik çabalar" ifadesi, ABD'nin insani bir misyon yürüttüğü algısını pekiştirmektedir. "Hamas'ın elindeki rehineler" denilerek, İsrail'in kayıpları vurgulanmaktadır. Ancak Gazze'deki Filistinli sivillerin esir tutulduğu ya da hedef alındığına dair bir ifade bulunmamaktadır (*The Washington Post*, 24 Ocak 2024).

Şekil 7: The Washington Post haber görseli

Kaynak: *The Washington Post*, 24 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: İnsanlar 24 Ocak'ta Gazze'nin güneyindeki Refah'ta bulunan El-Neccar hastanesine getirilen ve aralarında Han Yunus'ta öldürülen Filistinlilerin de bulunduğu cesetlerin yanında dua ediyor. (Ibraheem Abu Mustafa/Reuters)

Haber görselinde, yerde ceset torbalarına sarılmış bedenler ve sedyelerdeki ölümler görülmektedir. Ön planda yas tutan insanlar, ellerini açarak dua etmektedir. Fotoğraf, bu açıdan dramatik ve güçlü bir görselliğe sahiptir; ölüm ve yas gibi evrensel duyguları tetikleyen unsurlar içermektedir.

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 8: What the ICJ decision means in landmark genocide case against Israel? (İsrail'e Karşı Açılan Önemli Soykırım Davasında UAD Kararı Ne Anlama Geliyor?) (*The Washington Post*, 26 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Uluslararası Adalet Divanı Cuma günü Gazze'deki savaşa ilgili hukuki mücadelede acil önlemler alarak İsrail'in Filistinli sivilin öldürülmesini ve zarar görmesini önlemek için daha fazlasını yapmasını emretti." (*The Washington Post*, 26 Ocak 2024)

Başlık, dikkat çekici ve okuyucuyu bilgilendirici bir yapıdadır. "Önemli" kelimesi, haberin ciddiyetini ve aciliyetini vurgulamaktadır. "Ne Anlama Geliyor?" sorusu, okuyucunun habere ilgisini çekmeyi ve detayları öğrenmeye teşvik etmektedir. Giriş cümlesindeki, "Uluslararası Adalet Divanı Cuma günü Gazze'deki savaşa ilgili hukuki mücadelede acil önlemler alarak İsrail'in Filistinli sivilin öldürülmesini ve zarar görmesini önlemek için daha fazlasını yapmasını emretti." ifadesi ile haber UAD'nin kararını vurgularken, İsrail'in sivilin koruma konusundaki yükümlülüğüne dikkat çekmektedir. Bu ifade, İsrail'in şu anki tutumunu eleştirmekte ve daha fazla eylemde bulunması gerektiğini ima etmektedir.

Şematik Yapı

Haber kaynağı *Washington Post*'dur. Haberde olayın tarafları UAD ve İsrail'dir. Ana olayın sunumu, UAD'ın İsrail ile ilgili kararıdır. Ardaalan ve bağlam bilgisi "İsrail, Hamas militanlarının 7 Ekim'de İsraili topluluklara saldırarak yaklaşık 1,200 kişiyi öldürmesi ve 250'den fazla kişiyi rehin almasının ardından harekâtı başlattı." ifadesiyle sunulmuştur. Ayrıca UAD'la ilgili tanımlamalar ve geçmişe yönelik bilgiler de bağlamsal olarak haberde yer almıştır.

Mikro Yapı

"Güney Afrika, İsrail'in 'Gazze'deki Filistinlileri yok etmek için' soykırım eylemleri gerçekleştirecek ve bunları engellemeyerek uluslararası hukuku ihlal ettiğini iddia ediyor." ifadesi haberin Güney Afrika'nın iddialarının, İsrail'in eylemlerini ciddi suçlamalarla ilişkilendirdiğini göstermektedir. "Soykırım" kelimesi, haberin tonunu ciddi ve ağır bir suçlama ile çerçevelemektedir. "İsrail, en önemli müttefiki ABD gibi bu iddiaları reddetti." ifadesi ile İsrail'in iddiaları reddettiği vurgulanmakta ve bu redde ABD'nin desteği de eklenmektedir. Bu, İsrail'in uluslararası arenada yalnız olmadığını ve güçlü destekçileri olduğunu göstermektedir. "Cuma günü karar soykırım konusunda bir hüküm içermiyordu - bu yıllar sürebilir. Bunun yerine mahkeme 'geçici tedbirler' adı verilen bir karar aldı." ifadesindeki geçici tedbirlerin alınması, davanın uzun süreceği ve sonuçların hemen elde edilemeyeceği gerçeğine işaret etmektedir. Bu, okuyucuya davanın karmaşıklığını ve uzun vadeli bir süreç olduğunu anlatmaktadır. "Gazze'deki sağlık yetkilileri çoğu kadın ve çocuk 26,000'den fazla insanın ölümüne yol açtığını söylediği Hamas'a karşı savaşını azaltması ya da sona erdirmesi için İsrail üzerindeki uluslararası baskıyı da arttırdı." ifadesi ile İsrail'in askeri operasyonlarının insan kayıplarına yol açtığı vurgulanmaktadır. Özellikle kadın ve çocukların ölümü, haberin duygusal ve ahlaki boyutunu güçlendirmektedir. "İsrail, Hamas militanlarının 7 Ekim'de İsraili topluluklara saldırarak yaklaşık 1,200 kişiyi öldürmesi ve 250'den fazla kişiyi rehin almasının ardından harekâtı başlattı." cümlesi, İsrail'in askeri harekâtını meşrulaştırmak için kullanılmaktadır. Hamas'ın eylemleri, İsrail'in savunma hakkını vurgulayan bir bağlam sunmaktadır. "Mahkemenin kararları yasal olarak bağlayıcıdır, ancak uygulama zor olabilir ve kararlar göz ardı edilebilir." cümlesinde UAD'nin yetkisinin tanımlanması ve kararlarının uygulanabilirliğinin sorgulanması, mahkemenin sınırlamalarına dikkat çekmektedir. "Her bir tarafın toplam 17 yargıçtan oluşan kürsüye bir yargıç atamasına izin veriliyor." cümlesiyle tarafların seçtiği yargıçların belirtilmesi, davanın tarafsızlığını ve güvenilirliğini sorgulayan bir bakış açısı sunulmaktadır. "UAD, İsrail'den sivilin zarar görmesini önlemek için daha fazla çaba göstermesini ve bir ay içinde mahkemeye çabalarını özetleyen bir rapor sunmasını istedi" cümlesi ile mahkemenin kararının bağlayıcı olduğu, ancak uygulanabilirliğinin belirsiz olduğu vurgulanmaktadır. Bu, uluslararası hukukun güçlüklerini ve pratikteki zorluklarını ortaya koymaktadır (*The Washington Post*, 26 Ocak 2024).

Şekil 8: The Washington Post haber görseli

Kaynak: The Washington Post, 26 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: El-Kamancati Orkestrası bu ayın başlarında Ramallah'ta Güney Afrika'nın İsrail'e karşı UAD'de açtığı soykırım davasının başlaması münasebetiyle düzenlenecek tören öncesinde prova yapıyor. (Marco Longari/AFP/Getty Images) (The Washington Post, 26 Ocak 2024).

Yukarıdaki görselde, El-Kamancati Orkestrası, Ramallah'ta Nelson Mandela'nın heykelinin bulunduğu bir tören öncesinde prova yaparken görülmektedir. Bu etkinlik, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) açtığı soykırım davasının başlamasıyla bağlantılıdır. Arka fonda, olayın siyasi ve sembolik önemini vurgulayan, adalet ve özgürlük talep eden büyük bir pankart yer almaktadır. Pankartta büyük harflerle İngilizce olarak "We Demand Justice & Freedom" yazmaktadır. Altında Arapçasına yer verilen sözler "Adalet ve Özgürlük Talep Ediyoruz" şeklindedir. Direniş ve özgürlüğün küresel bir sembolü olan Nelson Mandela'nın heykeli, Filistinlilerin karşı karşıya olduğu mücadeleler ile Mandela'nın Güney Afrika'da verdiği mücadeleler arasında bir dayanışma olduğunu göstermektedir. Orkestral prova, sanatla aktivizmi harmanlayan bu buluşmanın kültürel boyutunun altını çizmektedir.

4.3. The Guardian Gazetesi

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 9: South Africa launches case at UN court accusing Israel of genocide (Güney Afrika İsrail'i soykırımla suçlayarak BM mahkemesinde dava açtı) (The Guardian, 29 Aralık 2023)

Giriş/Spot: Devlet, uluslararası adalet divanından ateşkes için geçici tedbir kararı almasını istedi; İsrail davayı 'kan iftirası' olarak nitelendirdi (The Guardian, 29 Aralık 2023)

Haber başlığında "birincil tanımlayıcılara" yer verilmiştir. Olay tarafları olarak İsrail ve Güney Afrika başlıkta öne çıkmaktadır. Girişte Güney Afrika devletinin UAD'den tedbir talebi yer almaktadır. İsrail'in davayı "kan iftirası" olarak nitelendirilmesi giriş kısmında vurgulanmaktadır.

Şematik Yapı

Haberin kaynağı The Guardian gazetesi yazarı Julian Borger'dir. Olay tarafları UAD, Güney Afrika ve İsrail'dir. Görüşüne yer verilen kişiler, Boston Üniversitesi Uluslararası İnsan Hakları Kliniği Direktörü Susan Akram, Utrecht Üniversitesi'nde uluslararası tarih alanında yardımcı doçent olan Iva Vukušić, Nottingham Üniversitesi'nde uluslararası kamu hukuku alanında yardımcı doçent Victor Kattan, İsrail Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Lior Haiat, Uluslararası Kriz Grubu BM Direktörü Richard Gowan'dır. Ana olay, İsrail'in Gazze'deki askeri operasyonlarına ilişkin Uluslararası Adalet Divanı'nda açılan dava ve bu davanın uluslararası kamuoyundaki yankılarıdır. Metinde, İsrail'in ve Güney Afrika'nın argümanlarına yer verilerek konunun hukuki ve siyasi boyutları incelenmektedir.

Mikro Yapı

Güney Afrika, İsrail'i soykırımla suçlar pozisyonundadır. Söylemlerinde genellikle uluslararası hukukun temel ilkelerine ve Soykırım Sözleşmesi'ne dayanmaktadır. İsrail'in Gazze'deki eylemlerini Filistin halkının yok edilmesini amaçlayan bir süreç olarak çerçevelemektedir. İddiasını genellikle UAD'ın geçmişte aldığı kararlara dayanarak hukuki emsallerle güçlendirmeye çalışmaktadır. İsrail'in suçlamayı "tiksintiyle reddetmesi" ve "kan iftirası", olarak tanımlaması sözcük seçimi olarak dikkat çekmektedir. İsrail'in olumsuz tutumu ve davaya yönelik "istismar" kelimesi kullanması her açıdan davayı sorguladığına dair kanıtlardır. İsrailin haberde yer alan bu söylemleri okurun duygularını etkilemeye yöneliktir. İsrail'in Güney Afrikanın Hamas ile işbirliği yaptığına ilişkin suçlaması haberde öne çıkan söylemlerdir. İsrail'in söylemi davasını meşru müdafaaya dayandırması şeklinde bir savunuyu yansıtmıştır. Haberde, İsrail yetkililerinin Filistinlilere

yönelik açıklamalarına yer verilmesi ("insan hayvanlar", "cehennemi göreceksiniz") İsrail'in söylemine zarar verebilecek bir anlatı oluşturmaktadır (*The Guardian*, 29 Aralık 2023).

Şekil 9: The Guardian haber görseli

Kaynakça: *The Guardian*, 29 Aralık 2023.

Fotoğraf alt yazısı: İsrail ile Hamas arasında devam eden çatışmalar sırasında bir İsrail askeri Gazze Şeridi'nde mevzi alıyor. Fotoğraf: IDF/Reuters (*The Guardian*, 29 Aralık 2023).

Fotoğrafta bir İsrail askeri önde, çömelmiş pozisyonda, silahını tutarak etrafı gözlemlemektedir. Tahrip olmuş binalar, savaşın etkilerini gözler önüne sermektedir. Ancak fotoğraf, ölü siviller ya da çatışmanın insani boyutunu doğrudan yansıtmamaktadır. Fotoğraf alt yazısındaki söylem incelendiğinde, "İsrail ile Hamas arasındaki çatışmalar" ifadesi, çatışmayı taraflar arasında eşit bir mücadele gibi çerçevelemektedir.

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 10: Analiz: ICJ case against Israel could finally empower the genocide convention (UAD'nin İsrail'e karşı açtığı dava soykırım sözleşmesini nihayet güçlendirebilir) Yazar: Julian Borger/ *The Guardian* Gazetesi Dış Haberler Editörü (*The Guardian*, 11 Ocak 2024).

Giriş/Spot: "Güney Afrika'nın Gazze'de soykırım iddiası, bir devletin başka bir devletin zulmünü dava konusu yapmaya çalıştığı sadece ikinci seferdir" (*The Guardian*, 11 Ocak 2024).

Başlık, davanın önemini ve potansiyel etkilerini vurgulayarak okuyucuyu çekmektedir. "Nihayet güçlendirebilir" ifadesi, sözleşmenin bugüne kadar yeterince etkili olmadığını ima etmekte ve bu davanın önemli bir dönüm noktası olabileceğini öne sürmektedir. Giriş, olayın nadirliğine dikkat çekerek okuyucunun ilgisini çekmektedir. Aynı zamanda, Güney Afrika'nın girişimini tarihi bir bağlama oturtmakta ve bu davanın ne kadar istisnai olduğunu vurgulamaktadır.

Şematik Yapı

Haber tarafları UAD ve İsrail'dir. Haberde "75'inci yıldönümünden sadece bir ay sonra, uluslararası adalet divanının İsrail-Gazze savaşını değerlendirmek üzere Lahey'de toplanmasıyla birlikte soykırım sözleşmesi daha büyük önem taşıyan yeni bir çağa giriyor olabilir." ifadesi, davanın zamanlamasının ve bağlamının önemini vurgulamaktadır. Soykırım sözleşmesinin yeni bir döneme gireceği öne sürülerek, okuyucuda beklenti ve umut oluşturulmaktadır.

Mikro Yapı

"İsrail, yüzlerce İsrailli sivilin ölümüne neden olan 7 Ekim Hamas saldırısına verdiği askeri karşılıkla soykırım suçu işlemiştir." ve "Davada bu eylemlerin tümü, soykırımı önlemede başarısız olan ve soykırım sözleşmesini açıkça ihlal ederek soykırım işleyen İsrail'e atfedilebilir" ifadesi ile İsrail'in eylemleri sert bir dille eleştirilmekte ve soykırım suçu işlediği belirtilmektedir. Bu, haberin İsrail'e karşı eleştirel bir tutum sergilediğini göstermektedir.

"Gazze'deki savaşa dahil olmayan ya da savaştan doğrudan zarar görmeyen bir devlet olan Güney Afrika'nın müdahalesi son derece nadir olmakla birlikte ilk değildir." ifadesi ile Güney Afrika'nın müdahalesinin nadirliği ve önemi vurgulanarak bu hareketin cesareti öne çıkarılmaktadır. Bir STK olan Global Centre for the Responsibility to Protect'in icra direktörü Savita Pawnday'in "[Gambiya'nın] Myanmar'ı soykırım sözleşmesi yükümlülüklerini ihlal ettiği gerekçesiyle UAD'ye götürmesi, Güney Afrika'nın İsrail'i mahkemeye götürmesiyle şu anda yaşananların kapısını açtı. Bence bu, onlarca yıldır süregelen cezasızlık ortamını ele alma yolunda atılmış harika bir adımdır." sözleri davayı destekleyici ifadeler olarak haberde geçmektedir. Haberde uluslararası ceza mahkemeleri insanlar öldükten sonra yargılama yaptığından dolayı eleştirilmektedir.

Haberde metinlerarası bilgiye yer verilmektedir. Gambiya'nın 2019 yılında Myanmar'a karşı açtığı dava örnek verilerek, böyle davaların emsali olduğu belirtilmektedir. Ardalan düzlemde "Soykırım sözleşmesi, Nazilerden ABD'ye siğinan

Polonyalı Yahudi bir avukat olan Raphael Lemkin'in eseri idi." ifadesi ile tarihi arka plan verilerek sözleşmenin önemi ve Lemkin'in katkıları vurgulanmaktadır. ABD'nin bu süreçteki rolü eleştirel bir bakış açısıyla ele alınmakta, özellikle Reagan dönemi ve senatonun onayı geciktirmesi gibi olaylar üzerinden ABD'nin tutumu sorgulanmaktadır. "Uluslararası insancıl hukuku bir başkasına karşı kullanmak isteyen herhangi bir devletin karşı karşıya olduğu ikiye bölünmüşlük riskinin bir simgesi haline getirdi." ifadesi ile büyük güçlerin uluslararası hukuku uygulamada ikiye bölünmüşlük yapabileceği belirtilmektedir. Bu, büyük güçlerin diğer devletlere yönelik eleştirilerinin meşruiyetini sorgulamaktadır (*The Guardian*, 11 Ocak 2024).

Şekil 10: The Guardian haber görseli

Kaynakça: *The Guardian*, 11 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: Ramallah'taki Nelson Mandela Meydanı'ndaki Filistinliler Güney Afrika'nın İsrail'e karşı uluslararası adalet divanında açtığı davayı selamlıyor. Anadolu/Getty Images (*The Guardian*, 11 Ocak 2024).

Görselde, Filistinliler direniş ve özgürlüğün küresel bir sembolü olan Nelson Mandela'nın heykeli etrafında toplanarak Filistin bayrakları ve büyük bir pankartla Güney Afrika'ya teşekkürlerini sunmaktadır. 2016 yılında Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas tarafından yaptırılan heykel, Güney Afrika dışındaki en büyük Mandela heykelidir. Mandela'nın verdiği özgürlük mücadelesi Filistin halkı için değerlidir, bu yüzden bu heykel özgürlüğün sembolü olarak Filistin'de önemli bir yere sahiptir.

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 11: Analiz: It's not just Israel in the dock over genocide, it's everyone who looked away (Soykırım nedeniyle sanık sandalyesinde sadece İsrail değil, görmezden gelen herkes var) Yazar: Nimer Sultany (*The Guardian*, 12 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Güney Afrika Lahey'de açtığı davayla Gazze'nin içinde bulunduğu çaresiz duruma ışık tuttu. Riskler daha yüksek olamazdı" (*The Guardian*, 12 Ocak 2024).

Haber başlığı, okuyucunun dikkatini çekerken aynı zamanda bir suçlama içermektedir. Sadece İsrail'in değil, İsrail'in eylemlerini görmezden gelenlerin de suçlu olduğunu belirterek geniş bir sorumluluk alanı çizmektedir. Giriş, Güney Afrika'nın davayı açmasını cesur bir hareket olarak nitelendirmekte ve Gazze'nin durumunun ciddiyetini vurgulamaktadır. "Riskler daha yüksek olamazdı" ifadesi, durumun aciliyetini ve önemini belirtmektedir.

Şematik Yapı

Haberin kaynağı, yazar Nimer Sultany'dir. Yazar Nimer Sultany, Londra Soas Üniversitesi'nde kamu hukuku alanında öğrencidir. Filistinli bir İsrail vatandaşıdır. Bu da haberin yazarın ideolojik duruşu hakkında fikir vermektedir. Olay tarafları İsrail, Güney Afrika ve Filistindir. Ana olay, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı Lahey'de açtığı dava, Gazze'nin içinde bulunduğu çaresiz durumdur. Yorum haberde Güney Afrika'nın, İsrail'in Filistinliler üzerindeki yönetimini apartheid olarak tanımlaması söylemine yer verilmesi olayın politik ve tarihsel bağlamını sunmaktadır.

Mikro Yapı

"Güney Afrika'nın soykırım sözleşmesi uyarınca uluslararası adalet divanında İsrail aleyhine açtığı güçlü dava, İsrail'in vahşi savaşını eleştirmeden destekleyen birçok batılı hükümet ve medya kuruluşu için bir uyanış çağrısıdır." ifadesi ile batılı hükümetler ve medya kuruluşları sert bir şekilde eleştirilmektedir. Bu ifade, İsrail'in eylemlerine karşı sessiz kalan ya da destek verenlerin de sorumluluğunu vurgulamaktadır. "Son üç ayda dikkat çekici olan şey, Filistinli sivilin hayatlarına karşı gösterilen ürpertici umursamazlıktır." ifadesi ile Filistinli sivilin hayatlarına karşı umursamazlık gösterildiği vurgulanarak, uluslararası toplumun tepkisizliği eleştirilmektedir. Bu ifade, okuyucuda duygusal bir etki yaratmayı amaçlamaktadır. "Güney Afrika'nın davası bu konuşma noktalarını güçlü bir şekilde bozdu. Güney Afrika, 7 Ekim'de yaşananların Filistinli grupların egemen bir sınırı geçtiği harici bir saldırı olduğunu iddia edenlerin aksine, kendi

kaderini tayin hakkının ve mültecilerin geri dönüş hakkının devam eden inkârı bağlamının altını çizdi." ifadesi ile Güney Afrika'nın davası, İsrail'in resmi söylemlerine karşı bir alternatif anlatı sunmaktadır. Bu, okuyucunun farklı bir perspektifi görmesini sağlamakta ve İsrail'in iddialarını sorgulamaktadır. "Güney Afrika, İsrail'in Filistinliler üzerindeki yönetimini apartheid olarak tanımlamakla sadece tarihi bir tecrübeden hareket etmekle kalmıyor, aynı zamanda pek çok insan hakları örgütü ve BM uzmanının halihazırda ortaya koyduğu bir gerçeği de tekrarlamış oluyor." ifadesi ile İsrail'in politikaları apartheid olarak tanımlanmakta ve bu tanımın insan hakları örgütleri ve BM uzmanları tarafından da desteklendiği vurgulanmaktadır. Bu, okuyucunun bu iddiaları ciddiye almasını sağlamaktadır. "Çok sayıda siyasetçi ve yorumcu İsrail'in bir demokrasi olduğunu iddia ederek bu apartheid raporları yokmuş gibi davranmıştır." ifadesi ile Batılı siyasetçiler ve yorumcular, İsrail'in demokrasi olduğu iddialarıyla apartheid raporlarını görmezden gelmekle suçlanmaktadır. Bu ifade, bu kişilerin ikiyüzlülüğünü ve gerçekleri çarpıttığını ima etmektedir. "Gazze'nin işgal altında olduğu ve kuşatmanın apartheid sisteminin ayrılmaz bir parçası olduğu yönündeki ısrar önemlidir, çünkü İsrail'in meşru müdafaa içinde hareket ettiği yönündeki argümanına meydan okumaktadır." ifadeleri, İsrail'in Gazze'deki eylemlerinin meşru müdafaa olmadığını ve apartheid sisteminin bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Bu, okuyucunun İsrail'in eylemlerine eleştirel bir bakış açısı ile yaklaşmasını sağlayabilir. "Güney Afrika meşru müdafaa argümanının yersiz olduğunu, çünkü hiçbir şeyin soykırımı haklı gösteremeyeceğini savunmaktadır." ifadesi Güney Afrika'nın, İsrail'in soykırım yaptığı iddiasıyla meşru müdafaa argümanını geçersiz kılmaya çalıştığı belirtilmektedir. Bu ifade, okuyucunun soykırım suçlamalarını ciddiye almasını teşvik etmektedir. "Batı'da pek çok kişi, İsrail'in Gazze'de uyguladığı çeşitli yıkıcı önlemlerin açıklaması olarak soykırım suçlamalarını reddetti. Bu küçümseyici tutuma, İsrail'in Gazze'yi yaktığına ya da Filistinlileri sürdüğüne dair açıklamaları yokmuş gibi davranan medya da yardımcı oldu." ifadesi ile Batı medyası ve hükümetlerinin İsrail'in eylemlerini meşru gösterme çabaları eleştirilmektedir. Bu, okuyucunun Batı'nın tutumunu sorgulamasını sağlayabilir. "Güney Afrika, bu davanın 'ayrıt edici özelliğinin' soykırım niyetinin yanı sıra soykırımı teşvik için 'ezici' kanıtların varlığını savunarak bu ifadeleri ayrıntılı bir şekilde açıkladı." ifadesi ile Güney Afrika'nın, soykırım niyetini ve teşvikini kanıtlamak için güçlü deliller sunduğu vurgulanmaktadır. Bu söylem okurun davayı ciddiye almasını sağlayabilir ve İsrail'in eylemlerini sorgulamasına neden olabilir. "Bugüne kadar Güney Afrika'ya karşı ileri sürülen tuhaf argümanlardan biri, ülkenin küresel siyasete karışmaması ve bunun yerine iç işlerine odaklanması gerektiğidir. Ancak kimse AB ve ABD'yi uluslararası meselelere karıştırları için eleştirmedir." ifadesi ile Güney Afrika'nın uluslararası müdahalesinin meşruluğu savunulurken, Batılı ülkelerin çifte standartları eleştirilmektedir. Bu, okuyucunun Güney Afrika'nın eylemlerine daha olumlu bakmasını sağlayabilir. "İsrail'i destekleyenlerin Güney Afrika'nın davasını görmezden gelmeye çalışması şaşırtıcı değil. Ancak vicdan sahibi insanlar Filistinlilerin hayatlarını kurtarmak için bir yargı müdahalesi beklemeli ve talep etmelidir." ifadesi ile İsrail'i destekleyenlerin tutumları eleştirilirken, okuyucuların vicdan sahibi olarak Filistinlilerin hayatlarını korumak için müdahale talep etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu, okuyucunun ahlaki bir duruş sergilemesini teşvik edebilir (*The Guardian*, 12 Ocak 2024).

Şekil 11: *The Guardian* haber görseli

Kaynak: *The Guardian*, 12 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: İsrail ve Güney Afrika Gazze soykırımı davasında karşı karşıya gelirken Lahey'deki UAD yakınında protestolar. Thilo Schmölgen/Reuters (*The Guardian*, 12 Ocak 2024).

Yukarıdaki görselde, Filistin destekçisi protestocular, Filistin bayrakları ile soykırımı dur mesajı vermektedir. Ellerindeki pankartlarda kan bulaşmış görünümlü "soykırım" kelimesi ile "Soykırımı desteklemeyi durdurun" ifadesinde bulunmaktalar (*The Guardian*, 12 Ocak 2024).

Makro Yapı

Tematik Yapı

Başlık 12: World court's interim ruling on genocide in Gaza: key takeaways (Dünya mahkemesinin Gazze'deki soykırıma ilişkin ara kararı: önemli çıkarımlar) (*The Guardian*, 26 Ocak 2024)

Giriş/Spot: "Ferman ateşkes talebini karşılamıyor, ancak UAD yargıçları İsrail'in savaş söylemine büyük ilgi gösteriyor" (*The Guardian*, 26 Ocak 2024).

Başlıktan anlaşılacağı üzere haber, Uluslararası Adalet Divanı'nın (UAD) İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği iddia edilen soykırıma ilişkin ara kararını tartışmaktadır. Ana temalar, Soykırım riskleri, adli değerlendirmeler, uluslararası hukuk, İsraili yetkililerin siyasi açıklamaları ve UAD'nin kararının sonuçlarından oluşmaktadır. Giriş, UAD'nin ara kararının temel çıkarımlarını sunmaktadır.

Şematik Yapı

Haber, makro düzeyde, önemli bir uluslararası hukuki kararı ve bunun potansiyel yansımalarını ele almaktadır. Haberin gövdesini, mahkemenin bulgularının detaylı analizi, uygulanan yasal çerçeve ve karardan belirli alıntılar oluşturmaktadır. Haberin sonucu, kararın uzun vadedeki potansiyel etkilerini ve siyasi tepkileri özetlemektedir. Haber kaynak olarak, UAD kararından ve İsraili yetkililerin açıklamalarından doğrudan alıntılar içermekte ve bu da rapora güvenilirlik ve yakınlık hissi katmaktadır. Siyasi söylem olarak İsraili liderlerden yapılan alıntılar, adli bulgulardan kaynaklanan siyasi boyutları ve potansiyel çatışmaları göstermek için kullanılmıştır. Tarafsızlık ve önyargı bağlamında büyük ölçüde tarafsız bir tona sahip olsa da, haber bazı alıntıların dahil edilmesi ve İsrail'in eylemlerinin çerçevelenmesi ile örtük bir eleştirel duruşu yansıtabilmektedir. Metinlerarasılık olarak haber, bağlam sağlamak ve soykırım iddialarının emsal ve ciddiyetinin altını çizmek için Myanmar'a karşı açılan Rohingya davasına atıfta bulunmaktadır.

Mikro Yapı

Haber mikro düzeyde, okuyucuyu bilgilendirmek için özel terminoloji, alıntılar ve yapılandırma kullanırken, İsraili yetkililerden gelen küçümseyici siyasi tepkileri de üstü kapalı bir şekilde eleştirmektedir. Böylece haber, UAD'nin kararına ve daha geniş etkilerine dair kapsamlı bir bakış açısı sunarak hem bilgilendirici hem de incelikli bir şekilde eleştirel bir işlev görmektedir. Sözcük seçimlerini oluşturan "soykırım", "risk", "askeri operasyonlar" ve "insani erişim" gibi terimler konunun ciddiyetini ve hukuki boyutlarını vurgulamaktadır. UAD meşru ve yetkili bir organ olarak tasvir edilirken, İsrail'in bazı tepkileri küçümseyici veya savunmacı olarak tasvir edilmektedir. Retorik olarak haber, uluslararası hukukun ağırlığını vurgulayarak UAD'nin kararının yasal dayanaklarını dikkatle özetlemektedir. Hukuki bulguları siyasi açıklamalarla yan yana getirerek yargı süreçleri ile siyasi tepkiler arasındaki gerilimi vurgulamaktadır.

Şekil 12. *The Guardian* haber görseli

Kaynak: *The Guardian*, 26 Ocak 2024.

Fotoğraf alt yazısı: Dünya mahkemesi İsrail'e, sahadaki güçleri de dahil olmak üzere Gazze'deki soykırım eylemlerini önleme ve bölgeye insani yardım girişine izin verme talimatı verdi. (*The Guardian*, 26 Ocak 2024)

Görsel'de Filistin destekçisi protestocular meydanda ellerinde Filistin bayrakları ve pankartla görülmektedir. Pankartta "Soykırıma hayır, Herhangi bir yerde etnik temizliğe hayır, Filistinliler için Adalet" yazısı yer almaktadır. Bu fotoğraf, dünya mahkemesinin kararını destekleyici bir söylem içermektedir (*The Guardian*, 26 Ocak 2024).

Sonuç ve Değerlendirme

Dünya kamuoyunu derinden sarsan olaylar, basının tutumunu ve söylemini ortaya koymak açısından önemli bir gösterge niteliğindedir. Gazze'de yaşanan insani kriz ve İsrail'in askeri operasyonları, uluslararası hukukun işleyişini sorgulatan bir süreci beraberinde getirmiştir. Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'na (UAD) başvurarak İsrail'e soykırım suçlamasında bulunması, Batı basınında geniş yankı uyandırmıştır. Bu bağlamda çalışmada, Güney Afrika'nın UAD'a

başvurarak İsrail yönetimine açtığı soykırım davasının Batı basınında ele alınışı van Dijk'ın eleştirel söylem analizine göre incelenmiştir. Tarih aralığı olarak 29 Aralık 2023 - 26 Ocak 2024 tarihleri alınmıştır. Fransa'da yayınlanan *Le Monde*, Amerika'da yayınlanan *The Washington Post* ve İngiltere'de yayınlanan *The Guardian* gazetelerindeki haberler analize dahil edilmiştir. Farklı ülkelerden seçilen gazetelerin yayınları incelendiğinde ilk etapta İsrail-Filistin olayına geniş yer ayırdıkları söylenebilir. *The Washington Post* ve *The Guardian* internet sayfasında "İsrail-Filistin Savaşı" başlığı altında ayrı bir link oluşturmuştur (*The Washington Post*, 2023). *Le Monde* gazetesi ise linkinde savaş kelimesini kullanmadan "İsrail-Filistin" başlığı kullanmıştır. Gazeteler, soykırım davasına ilişkin güncel gelişmeleri sayfalarından düzenli olarak duyurmuştur.

Le Monde gazetesinin haberleri incelendiğinde genellikle soykırım kelimesini kullanmaktan imtina ederek, "olası soykırım" demesi dikkat çekmektedir. Sözcük seçimleri ise İsrail'in tepkilerini yansıtan "tamamen çarpıtılmış", "kastı", "manipülatif", "kınama" şeklindeki sözcüklerdir. Haberlerde UAD kararlarının uygulamada bağlayıcı olmadığı ve bir yaptırımı bulunmadığı vurgulanmaktadır. Ayrıca askeri eşitsizlik ve sivil halkın savunmasızlığı söz konusu durumlarda olayların "savaş" olarak nitelendirilmesi manipülatif bir söyleme işaret etmektedir. Çünkü askeri silahlara karşı sivil halkın kendini savunabilmesi mümkün değildir. *Le Monde*, İsrail Devleti'nin Hukuk Danışmanı Tai Becker'in soykırımın asıl İsrail'e karşı işlendiğini söylediği ifadelerine yer vererek, buna karşın Filistin'de yaşanan drama ve Filistin taraflarının görüşlerine yer vermeyerek taraflı ve ideolojik bakış açısını göstermektedir. Bazen bazı ifadelerin veya rakamların örtülmesi de bir ideolojik söylem belirtmektedir. *The Washington Post* gazetesi haberlerinde genellikle, İsrail'in Gazze'ye yönelik askeri operasyonlarını eleştirel bir perspektiften ele almaktadır. Başlık ve giriş bölümleriyle okuyucunun dikkatini çekerken, çeşitli istatistikler ve gerçeklerle söylemi desteklemektedir. Bir haberde, yazarın kendisini İsrail destekçisi olarak tanımlaması, eleştirilerin daha objektif ve inandırıcı görünmesini sağlamak amaçlıdır. Bununla birlikte, metin boyunca kullanılan dil ve içerik, İsrail hükümetinin eylemlerinin orantısız ve politik çıkarlar doğrultusunda olduğunu ima etmektedir. Burada İsrail'in çıkarlarının korunması söz konusu olup, İsrail'in Gazze'ye askeri hareketinden bütün bir İsrail'in suçlanamayacağı, bunun Kudüs'te itibarını korumaya çalışan Netanyahu hükümetinin sorumluluğu olduğu ifade edilmektedir. *The Washington Post* da *Le Monde* gibi haberlerde UAD kararlarının uygulamada bağlayıcı olmadığı ve bir yaptırımı bulunmadığını, aynı zamanda İsrail'in eylemlerinin Hamas'ın gerçekleştirdiği saldırıların sonucu olduğunu ifade etmektedir. Genel olarak *The Washington Post* tarafsız bir bilgilendirme yapmaya çalışıyor görünse de belirli ideolojik duruşları ve önyargıları da barındırmaktadır. *The Guardian* gazetesi haberlerinde İsrail'e yönelik ciddi iddialar yer vermekte ve Uluslararası Adalet Divanı'nın bu konuda alacağı kararların önemini vurgulamaktadır. Güney Afrika'nın müdahalesi ve tarihi emsaller üzerinden, uluslararası hukukun işleyişi ve büyük güçlerin tutumları eleştirel bir şekilde ele alınmaktadır.

Bu çalışmada incelenen 3 farklı gazetenin soykırım davası ile ilgili haber ve yorumları aktarırken farklı unsurlara değindikleri ve vurguladıkları görülmektedir. Haberlerin dili ve yapısı, okuyucuyu belirli bir ideolojik bakış açısına yönlendirmektedir. Haberler bu bağlamda çerçevelendirilirken, kimi haberlerin uluslararası adaletin işleyişi hakkında okuyucuyu düşünmeye sevk ettiği, kimi haberlerin ise İsrail'in Gazze'ye saldırısını meşrulaştırdığı, iki tarafın görüşlerine dengeli yer vermediği, yorumlamaları seçilmiş uzman ve hukukçulardan derlediği, sorunun tarihsel arka planının göz ardı edildiği, fotoğraf seçimlerinde Filistin'in mağduriyetini tasvir edici bebek, çocuk vd. sivil ölümlerini gösteren fotoğraflardan kaçındıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, basının tarafsız bir bilgilendirme mekanizması olduğu iddiası, bu analiz çerçevesinde sorgulanmalıdır. Soykırım, insanlık suçu gibi evrensel konuların ele alınışında, haber kuruluşlarının kendi ideolojik duruşları doğrultusunda hareket ettikleri görülmektedir. Güç ve iktidar odaklarıyla kurulan ilişki, haberlerin çerçevelenme biçimini belirlerken, uluslararası hukukun işleyişine dair okuyucuya verilen mesajlar da bu doğrultuda şekillenmektedir. Medyanın olayları hangi perspektiften sunduğu, yalnızca bilgilendirme işleviyle değil, aynı zamanda toplumsal algının inşasında oynadığı rol ile de değerlendirilmelidir. Bu nedenle, medya söylemlerinin eleştirel bir süzgeçten geçirilmesi, toplumsal bilinç açısından büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Armaoğlu, F. (2012). 20. yüzyıl siyasi tarihi. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Bloor, M., Bloor T. (2007). The practice of critical discourse analysis, London: Hodder Education
- Cankara, P. Ö., Cankara, Y. (2020). 2000'lerde Filistin'de meşru temsilcilik tartışmaları: Hamas ile El-Fetih arasındaki rekabet. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(21), 469-503.
- Değirmenci, O. (2007). Uluslararası ceza mahkemelerinin kararları ışığında mukayeseli hukukta ve Türk hukukunda soykırım suçu (TCK m 76). *TBB Dergisi*, 70, 50-111.

- Dunsky, M. (2008). Pens and swords: How the American mainstream media report the Israeli-Palestinian conflict. Columbia University Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Finkelstein, N. (2005). Beyond chutzpah: on the misuse of anti-semitism and the abuse of history. University of California Press.
- Halliday, F. (2007). Oryantalizm ve eleştirmenleri (B. Koçak, Çev.), Yıldız, A. (Edt.), Oryantalizm (s.78-107). Ankara: Doğu Batı Yayınları, 28 (8).
- Khalidi, R. (2020). The hundred years war on Palestine . Great Britain: Profile Books.
- Kızıloğlu, S. (2012). İsrail Devleti'nin kuruluşuna kadar geçen süreçte Yahudiler ve Siyonizm'in Gelişimi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 35-64.
- Kiş, E. (2023). 1948'den bugüne, tarihi ve siyasi yönleri ile İsrail- Filistin sorunu. *Anlambilim MTÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(1), 262-274.
- Kongar, E. (2006). Tarihimize yüzleşmek (39. Baskı). Aktaş, Y. (Edt.), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Mearsheimer, J. J. & Walt, S.M. (2007). The Israel lobby and US foreign policy. Macmillan.
- Mucuk, H. Özdemir, H. & Anık, M. A. (2023). El-Aksa tufanı operasyonu ve Türkiye'de kamuoyunun Filistin algısı. *Fikriyat*, 3(2), 101-118.
- Özer, Ö. (2021). Eleştirel söylem çözümlemesi. Eleştirel medya kuramları. Özer, Ö. (Edt.). Ankara: Siyasal Kitabevi
- Pappé, I. (2007). The ethnic cleansing of Palestine. Simon and Schuster.
- Philo, G., Berry, M. (2011). More bad news from Israel. Pluto Press.
- Richardson, J. E. (2007). Analyzing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis. Palgrave Macmillan.
- Said, E. (1997). Covering Islam: How the Media and the Experts Determine How We See the Rest of the World. Vintage.
- Said, E. (2002). Filistin sorunu, (A. Cüneyt, A. Kerem, & N. Ersoy, Çev.), İstanbul : Aram Yayıncılık
- Said, E. (2008). Medyada islam, (A. Babacan, Çev.), İstanbul: Metis Yayınları
- Said, E. (2009). Kültür ve direniş: David Barsamian'la konuşmalar, (O. Akınhay, Çev.), İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Said, E. (2014). Yersiz yurtsuz. (A. Ülçer, Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.
- Sander, O. (2013). Siyasi tarih. Ankara: İmge Kitabevi
- Sayigh, Y. (1997). Armed struggle and the search for state: The Palestinian national movement, 1949-1993. Oxford University Press.
- Shaw, M. (2015). What is genocide? (2nd ed.). UK: Polity Press.
- Shelton, Dinah L. (Eds.) (2005). Encyclopedia of genocide and crimes against humanity, GWU Legal Studies Research Paper, No. 2013-31, USA: Thomson Gale.
- UN (2024). "Gaza Situation Report". United Nations.
- van Dijk, Teun A. (2003). Söylem ve ideoloji: mitoloji, din ve ideoloji, (B. Çoban, Z. Özarslan., & N. Ateş, Çev.), İstanbul: Su yayınevi.
- Van Dijk, Teun A. (2007). Medya içerikleri, bir söylem olarak haberin disiplinler arası çözümlemesi, medya metinlerini çözümlemek, (Ü. Atabek, Çev.), Atabek, G. S ve Atabek, Ü (Der.), 4 (s.164-177), Ankara: Siyasal Kitabevi Yayınları.
- Vasquez, C. (2015). Intertextuality and interdiscursivity in online consumer reviews. Jones, Rodney, H. ; Chik, A.;& Hafner, C. A. (Eds). Discourse and digital practices: doing discourse analysis in the digital age (pp. 66-81). New York: Routledge.
- AA. (2024, 26 Ocak). Soykırım davasında İsrail'le ilgili karar dünya basınında geniş yankı buldu, [https://www.aa.com.tr/tr/dunya/soykirim-davasinda-israile-ilgili-karar-dunya-basininda-genis-yanki-buldu/3120056], Erişim tarihi: 23.02.2024.

- AA. (2024, 1 Mayıs). İsrail'in 240 gündür saldırılarını sürdürdüğü Gazze'de can kaybı 36 bin 439'a çıktı, [https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilin-240-gundur-saldirilarini-surdurdu-gazze-de-can-kaybi-36-bin-439a-cikti/3237851], Erişim tarihi: 10.05.2024
- Al Mughrabi (2023, 7 Kasım). Gaza death toll tops 10,000; UN calls it a children's graveyard. [https://www.reuters.com/world/middle-east/pressure-israel-over-civilians-steps-up-ceasefire-calls-rebuffed-2023-11-06/], Erişim tarihi: 21.03.2024.
- BBC (2024, 8 Mayıs). Netanyahu'dan Refah Uyarısı yapan Biden'a yanıt: "Gerekirse tırnaklarımızla savaşıyoruz", [https://www.bbc.com/turkce/articles/cp6gp8gz86wo], Erişim tarihi: 09.05.2024.
- BBC (2017, 5 Aralık). 'Trump'ın ABD büyükelçiliğini Kudüs'e taşıması Filistin halkına savaş ilanı', [https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42223093], Erişim tarihi: 21.03.2024.
- GDH (2024, 20 Mayıs). The Intercept: ABD'de İsrail karşıtı öğretim üyeleri işlerini kaybediyor, [https://gdh.digital/haber/the-intercept-abd-de-israil-karsiti-ogretim-uyeleri-islerini-kaybediyor-f82ydhde4l5?utm_source=chatgpt.com], Erişim tarihi: 20.05.2024
- HaksözHaber (2025, 14 Ocak). Filistin yanlısı Columbia profesörünün işine son verildi, [https://www.haksozhaber.net/filistin-yanlisi-columbia-profesorunun-isine-son-verildi-185469h.htm?utm_source=chatgpt.com], Erişim tarihi: 14.01.2025
- Human Rights Watch (HRW). (2021). A threshold crossed: Israeli authorities and the crimes of apartheid and persecution. Human Rights Watch.
- INSAMER (2024). Ülke Tarihi, [https://www.insamer.com/tr/ulke-profil-lubnan], Erişim tarihi: 05.05.2024.
- Medyascope (2024, 8 Mayıs). İsrail-Hamas Savaşı'nda son durum | Üst düzey bir yetkili, ABD'nin İsrail'e bomba sevkiyatını durdurduğunu açıkladı, [https://medyascope.tv/2024/05/08/israil-hamas-savasinda-son-durum-ust-duzey-bir-yetkili-abdnin-israile-bomba-sevkiyatini-durdurduğunu-acikladi/], Erişim tarihi: 09.05.2024.
- TÜBA (2023, Aralık). Filistin - İsrail Savaşı Raporu. (M. Doğrul ve H. Ünlü, Der.) Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi. [https://tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/tuba-filistin-israil-savasi-raporu], Erişim tarihi: 25.04.2024.
- The Guardian (2024, 29 Mayıs). Turkey's Erdoğan says 'spirit of UN died in Gaza', [https://www.theguardian.com/world/video/2024/may/29/turkeys-erdogan-says-spirit-of-un-died-in-gaza-video], Erişim tarihi: 29.05.2024
- Le Monde (2024, 12 Ocak). A quoi sert la Cour internationale de justice, qui a examiné une plainte pour génocide contre? [https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2024/01/12/a-quoi-sert-la-cour-internationale-de-justice-qui-a-examine-une-plainte-pour-genocide-contre-israel_6210504_4355770.html], Erişim tarihi: 20.02.2024.
- Le Monde (2024, 13 Ocak). Devant la CIJ, Israël se défend de toute « intention génocidaire » contre les Gazaouis, [https://www.lemonde.fr/international/article/2024/01/12/israel-juge-totalement-denaturees-les-accusations-de-genocide-devant-la-cour-internationale-de-justice_6210450_3210.html], Erişim Tarihi: 03.02.2024.
- Le Monde (2024, 14 Ocak). De la Syrie à Gaza, en passant par l'Ukraine, [https://www.lemonde.fr/un-si-proche-orient/article/2024/01/14/de-la-syrie-a-gaza-en-passant-par-l-ukraine_6210722_6116995.html], Erişim Tarihi: 04.02.2024.
- Le Monde (2024, 26 Ocak). Guerre Israël-Hamas : le point sur la situation pour la journée du vendredi 26 janvier, [https://www.lemonde.fr/international/article/2024/01/26/guerre-israel-hamas-le-point-sur-la-situation-pour-la-journee-du-vendredi-26-janvier_6213259_3210.html], Erişim tarihi: 03.02.2024.
- The Washington Post (2024, 11 Ocak). South Africa presses genocide case against Israel at international court, [https://www.washingtonpost.com/world/2024/01/11/south-africa-icj-hearing-israel-genocide/], Erişim tarihi: 03.02.2024.
- The Washington Post (2024, 12 Ocak). Israel's war in Gaza isn't genocide, but is it proportionate?, [https://www.washingtonpost.com/opinions/2024/01/12/israel-gaza-hamas-genocide-netanyahu-response/], Erişim tarihi: 03.02.2024.
- The Washington Post (2024, 24 Ocak). Initial ICJ ruling on genocide case expected Friday; U.S. envoy discusses new hostage deal in Qatar, [https://www.washingtonpost.com/world/2024/01/24/israel-hamas-war-news-gaza-palestine-updates/], Erişim tarihi: 03.02.2024.

- The Washington Post (2024, 26 Ocak). What the ICJ decision means in landmark genocide case against Israel. "What the ICJ decision means in landmark genocide case against Israel." *Washingtonpost.com*, 10 Jan. 2024. *Gale Academic OneFile*, link.gale.com/apps/doc/A779048454/AONE?u=anon~c1268a30&sid=sitemap&xid=5002c443. Erişim tarihi:01.02.2025.
- The Guardian (2024, 29 Aralık). South Africa launches case at UN court accusing Israel of genocide [https://www.theguardian.com/world/2023/dec/29/south-africa-accuses-israel-of-committing-genocide-in-gaza], Erişim tarihi:01.02.2025.
- The Guardian (2024, 11 Ocak). ICJ case against Israel could finally empower the genocide convention, [https://www.theguardian.com/world/2024/jan/11/icj-case-against-israel-could-finally-empower-the-genocide-convention?trk=public_post_comment-text], Erişim tarihi: 21.03.2024.
- The Guardian (2024, 12 Ocak). It's not just Israel in the dock over genocide, it's everyone who looked away, [https://www.theguardian.com/commentisfree/2024/jan/12/israel-gaza-genocide-south-africa-the-hague?ref=upstrack.com], Erişim tarihi: 21.03.2024.
- The Guardian (2024, 26 Ocak). World court's interim ruling on genocide in Gaza: key takeaways, [https://www.theguardian.com/world/2024/jan/26/world-courts-interim-ruling-on-genocide-in-gaza-key-takeaways-icj-israel#:~:text=The%20world's%20court%20has%20ordered,humanitarian%20aid%20into%20the%20territory], Erişim tarihi: 21.03.2024.

Extended Abstract

Aim and Scope

The conflict between Israel and Palestine, which has been going on for years, moved to a new dimension in 2023. On October 7, 2023, following a HAMAS attack on Israel, Israel launched a fierce offensive against Gaza and its borders. However, the killing of civilians by Israeli forces drew the reaction of the world community. In accordance with the genocide convention, South Africa applied to the UN International Court of Justice (ICJ) on December 29, 2023 and filed a genocide case against the Israeli government in The Hague. The case was heard on January 11-12 and decided on January 26. In its judgment, the ICJ did not comment on whether a genocide had in fact taken place.

The attitude of the international media in times of conflict is of particular importance in terms of influencing public conscience. Media organizations can influence the news language within the framework of their own ideological patterns. The way in which the western media, which usually has a one-sided, stereotypical perspective on Middle Eastern issues, covers and interprets this genocide case constitutes the problematic of this study. This article aims to examine how the genocide case brought by South Africa against Israel at the ICJ was framed in the Western media through critical discourse analysis. The significance of the study is that it contributes to the critical reading of media texts by revealing how the Western media reflects international legal processes and which discursive strategies it employs, especially in the Israeli-Palestinian context. In this context, the reflection of the genocide case initiated by South Africa against Israel at the UN International Court of Justice in *Le Monde*, *The Washington Post* and *The Guardian* newspapers as the Western press was analyzed according to Teun Van Dijk's Critical Discourse Analysis. In this context, the news about the genocide trial between December 29, 2023 and January 26, 2024 were included in the study.

Methods

The methodology of this study is based on Van Dijk's Critical Discourse Analysis (CDA). ESA is one of the approaches to discourse analysis. ESA approaches include Theovan Leeuwen's Social Actor Approach, Norman Fairclough's Dialectical Relational Approach, Ruth Wodak's Discourse Historical Approach and Teun Van Dijk's Socio Cognitive Approach. Van Dijk's approach, which is taken as the method of the research, conceives news as a discourse and sees language as the place where social power/power relations are established. According to Van Dijk, discourse practices can be used to reproduce ethnic, racial and class inequalities. For this reason, the ideological analysis of linguistic theorists such as Norman Fairclough and Van Dijk is utilized in communication research (Umuñç, 2019: 45-48).

While the universe of the study consists of the Western press, the sample consists of *Le Monde* from France, *The Washington Post* from the US and *The Guardian* newspaper from the UK. The dates when the genocide trial started to be discussed were December 29 2023, January 11, 12,13,14,24, 26, 2024 when the outcome of the trial was announced. On these dates, three news articles were taken from each newspaper and analyzed according to Van Dijk's critical discourse analysis. Critical discourse analysis of the news articles, which were analyzed at two levels as micro

and macro, includes the framework of the conflict, the portrayal of key actors (Israel, South Africa, USA, Hamas, Qatar), the emphasis on diplomatic efforts and the presentation of casualty figures. It also takes into account implicit biases or narratives evident in the language and tone of the article.

Findings

In this study, the Western press coverage of the genocide case filed by South Africa against Israel by applying to the ICJ is analyzed according to van Dijk's critical discourse analysis. The dates of December 29, 2023, January 11, 12, 13, 14, 24, 26, 2024, when the case was concluded, were taken as the date range. *Le Monde* published in France, *The Washington Post* and *The Guardian* newspapers published in the US were analyzed 3 times each for a total of 9 news articles. When the publications of the newspapers selected from different countries are analyzed, it can be said that they devoted extensive coverage to the Israeli-Palestinian conflict in the first place. *The Washington Post* and *The Guardian* created a separate link under the title "Israeli-Palestinian War" on their websites (*The Washington Post*, 2023). *Le Monde* newspaper, on the other hand, used the title "Israel-Palestine" in its link without using the word war. Newspapers regularly announced current developments regarding the genocide case on their pages.

When the news of *Le Monde* newspaper is analyzed, it is noteworthy that it generally refrains from using the word genocide and emphasizes "possible genocide". The choice of words are "completely distorted", "deliberate", "manipulative", "condemnation", which reflect Israel's reactions. The news reports emphasize that ICJ decisions are not binding in practice and have no sanctions. Moreover, the characterization of events as "war" in cases of military inequality and civilian vulnerability points to a manipulative discourse. Because it is not possible for the civilian population to defend itself against military weapons. *Le Monde* shows its biased and ideological point of view by including the statements of the Legal Advisor of the State of Israel, Tai Becker, that the genocide was committed mainly against Israel, while not including the Palestinian drama and the views of the Palestinian parties. Sometimes covering up certain statements or figures also indicates an ideological discourse. *The Washington Post*'s news articles usually cover Israel's military operations against Gaza from a critical perspective. It draws the reader's attention with headlines and introductory sections and supports the discourse with various statistics and facts.

In one article, the author identifies himself as a supporter of Israel in order to make the criticism appear more objective and credible. However, the language and content used throughout the text implies that the actions of the Israeli government are disproportionate and politically motivated. The protection of Israel's interests is at stake here, and that Israel as a whole cannot be blamed for Israel's military action in Gaza; it is the responsibility of the Netanyahu government, which is trying to maintain its reputation in Jerusalem. *The Washington Post*, like *Le Monde*, reports that the ICJ judgments are not binding in practice and have no sanctions, and that Israel's actions are the result of attacks carried out by Hamas. In general, *The Washington Post* seems to try to provide impartial information, but it also harbors certain ideological stances and biases. *The Guardian* makes serious allegations against Israel and emphasizes the importance of the decisions of the International Court of Justice. Through South Africa's intervention and historical precedents, the functioning of international law and the attitudes of great powers are critically examined.

Conclusion

It is observed that the 3 different newspapers examined in this study touch upon and emphasize different elements while reporting news and comments on the genocide case. The language and structure of the news lead the reader to a certain ideological perspective. While framing the news in this context, it is understood that some of the news items encourage the reader to think about the functioning of international justice, while others legitimize Israel's attack on Gaza, do not give balanced coverage to the views of the two sides, compile comments from selected experts and jurists, ignore the historical background of the problem, and avoid photographs depicting the victimization of Palestinians, showing civilian deaths such as babies, children and so on. As a result, it is seen that news organizations construct news on issues such as genocide and crimes against humanity in line with the views of the power and power centers by staying within their own ideological framework rather than objectivity.